

Pitanja u novinskim naslovima

Matošević, Arijana

Undergraduate thesis / Završni rad

2017

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Rijeka, Faculty of Humanities and Social Sciences / Sveučilište u Rijeci, Filozofski fakultet u Rijeci**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:186:896562>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2025-01-11**

Repository / Repozitorij:

[Repository of the University of Rijeka, Faculty of Humanities and Social Sciences - FHSSRI Repository](#)

**SVEUČILIŠTE U RIJECI
FILOZOFSKI FAKULTET**

Arijana Matošević

**PITANJA U NOVINSKIM NASLOVIMA
(QUESTIONS IN JOURNALISTIC HEADLINES)
(ZAVRŠNI RAD)**

Rijeka, 2017.

SVEUČILIŠTE U RIJECI
FILOZOFSKI FAKULTET
Odsjek za kroatistiku

Arijana Matošević
Matični broj:

2411044195

PITANJA U NOVINSKIM NASLOVIMA

ZAVRŠNI RAD

Preddiplomski studij: Hrvatski jezik i književnost, jednopredmetni

Mentor: doc. dr. sc. Anastazija Vlastelić

Rijeka, 5. rujna 2017.

KAZALO

1. UVOD	3
2. UPITNIK I UPITNA REČENICA U PRAVOPISIMA I GRAMATIKAMA HRVATSKOGA JEZIKA	4
2.1. Pravopisni znak upitnika	4
2.2. Upitna rečenica.....	7
3. PITANJA U HRVATSKOME JEZIKU – PODJELA MILANA MIHALJEVIĆA.....	11
3.1. Jestno-niječna pitanja	12
3.1.1. Nulta pitanja	12
3.1.2. Čestična pitanja	13
3.1.2.1. Čestična skupina <i>da li</i>	14
3.1.2.2. Čestica <i>li</i>	15
3.2. Dopunska pitanja.....	17
3.3. Posebna (zamjenička) pitanja	18
3.4. Alternativna pitanja	19
3.4.1. Čestična skupina <i>da li</i> u alternativnim pitanjima	20
3.5. Ječna (eho) pitanja.....	21
4. NOVINSKI NASLOVI KAO PRIMJER NOVINARSKO-PUBLICISTIČKOGA STILA	21
5. UPITNE REČENICE U NOVINSKIM NASLOVIMA.....	26
5.2. NASLOVI I NASLOVNA STRANICA	51
5.3. ANALIZA I RASPRAVA.....	51
6. ZAKLJUČAK	56
7. SAŽETAK.....	57
8. LITERATURA.....	58

1. UVOD

Tema su ovoga rada pitanja i njihova funkcija u novinarsko-publicističkom stilu. Odmah valja istaknuti da je o ovoj temi u suvremenoj relevantnoj literaturi relativno malo podataka, tako da su mi i tema, a i potraga za literaturom bili izazov.

Zašto sam se odlučila baš za ovaj stil? Upravo zato što ga smatram najutjecajnijim u pogledu suvremenoga javno komunikacijskoga govora. Dakako, sama tema daleko nadmašuje ograničenja ovoga rada, pa sam se odlučila za njegovu pisanu inačicu, i to za kategoriju naslova. Isto tako, dobro je napomenuti da će se rad temeljiti najviše na sintaktičkoj razini jezika, dakako ne isključujući i ostale.

Rad se sastoji od tri cjeline, zaključka te popisa literature. U prvome će se dijelu navoditi opće stavke o upitniku i njegovoj upotrebi te ono što možemo pronaći u suvremenim jezičnim priručnicima o pitanjima. Izdvajam pravopise (Badurina – Marković – Mićanović i Hrvatski pravopis Instituta za hrvatski jezik i jezikoslovlje) i gramatike (Barić i sur., te Sintaksu R. Katičića i Silić – Pranjkovićeve gramatiku) jer je to priručna literatura dostupna većem broju korisnika. Za ovu razinu istraživanja nisam konzultirala članke o navedenoj temi jer je riječ o teorijskim tekstovima koji, prema mome mišljenju, nisu priručna literatura namijenjena provjeri i konzultacijama u vezi s pravopisnim i gramatičkim pitanjima. U drugom dijelu slijedi opis podjele pitanja u hrvatskome jeziku koju je napravio M. Mihaljević (2011), a nakon teorijskog dijela, u trećoj cjelini, iznosi se vlastita analiza pitanja temeljenih na primjerima naslova iz „Novog lista“. U završnom je dijelu dan zaključak analize.

2. UPITNIK I UPITNA REČENICA U PRAVOPISIMA I GRAMATIKAMA HRVATSKOGA JEZIKA

2.1. Pravopisni znak upitnika

U petom poglavlju Hrvatskoga pravopisa (Badurina – Marković – Mićanović 2008: 48) Interpunkcijski znakovi, pod podnaslovom Upitnik, navodi se sljedeće:

„Njime se obilježava kraj upitne rečenice – izravno pitanje: *A je li? Što bi radio? Ubijao komarce?* (Badurina – Marković – Mićanović 2008: 48)

Izravno pitanje može biti i uklopljeno u izjavnu rečenicu (obično u zagradama ili omeđeno crtama):

Raspričao se nadugo i naširoko (zar me je time mislio zavarati?), ali na upit može li išta konkretno predložiti – i od toga prvom prilikom ne odustati – dakako, nije bilo odgovora.“ (Badurina – Marković – Mićanović 2008: 48)

Unutar rečenice – u zagradama – upitnik ima modalnu ulogu. Njime se iskazuje sumnja ili neslaganje sa sadržajem rečenice, odnosno nekoga njezina dijela:

U muzeju se čuva i Bogorodica s djetetom, renesansna reljefna slika Antonia Rossellina (?) (Badurina – Marković – Mićanović 2008: 49).

I izvan rečenice upitnikom se u zagradama iskazuje nepouzdanost, neprovjerenost podatka uz koji dolazi:

Njemačka (?) (Badurina – Marković – Mićanović 2008: 49).

Kada je riječ o naslovima, upitnik se može pisati iza naslova koji je upitna rečenica – u novinama i časopisima, ali rjeđe iza naslova knjiga:

Tko to daje ljudska imena uraganima? (novinski naslov)

Kako se na hrvatskome kaže WWW? (naslov knjige)

Komu zvono zvoni (naslov knjige)

Tko želi biti milijunaš (naslov televizijske emisije)

(Badurina – Marković – Mićanović 2008: 49)

Iza upitne rečenice u naslovu upitnik obično izostaje, a odluka o tome ovisi o autoru teksta. Upitnik dolazi i kod retoričkih pitanja koja ne traže odgovor:

Što te sputava, srce moje, da ne progovoriš iz dubina

Kao orgulje skrivene u crnom lišću noći?

(Dragutin Tadijanović: Večer nad gradom)

„Upitnik (posebice u novinskim naslovima) može imati i modalnu ulogu. Njime se iskazuje sumnja u sadržaj iskazan naslovom ili neprovjerenost tvrdnje koja se iznosi“ (Badurina – Marković – Mićanović 2008: 49):

Sir, vrhnje i kolinje i nakon ulaska u EU?

Pronađena Leonardova slika?

(Badurina – Marković – Mićanović 2008: 49)

Ako nekoliko upitnih rečenica slijede jedna iza druge, a čine smislenu cjelinu, upitnik se može staviti samo iza posljednje, a ostale se odjeljuju zarezom ili povezuju veznicima:

Ne pitaju me: ni tko sam, ni što sam? (Babić – Moguš 2011: 80)

Upitnik ne dolazi iza neupravnih pitanja: *Pitao sam ga hoće li doći*. U izravnom pitanju koje je dio upravnog govora piše se upitnik: *Pitao sam ga: „Hoćeš li doći?“* (Hrvatski pravopis Instituta za hrvatski jezik i jezikoslovlje, 2013., e- izdanje, <http://pravopis.hr/pravilo/upitnik/56/>)

Upitnik može stajati i kao znak šutnje u razgovoru:

- *Jučer sam vidio Martina?*

- ?

- *Da, i ja sam mislio da je na putu.*

(Hrvatski pravopis Instituta za hrvatski jezik i jezikoslovlje, 2013., e-izdanje, <http://pravopis.hr/pravilo/upitnik/56/>)

Ako se nekim pitanjem ujedno žele izraziti i jače emocije, ushit, oduševljenje, čuđenje itd., iza upitnika se može staviti i uskličnik:

Pa zar to ipak nije malo previše!?

To je sve?! Doista!? (Badurina – Marković – Mićanović 2008: 51)

Kombinacijom se upitnika i uskličnika iza naslova iskazuju nevjerica i čuđenje:

Gutenberg nije izumio tiskarski stroj?! (Badurina – Marković – Mićanović 2008: 51)

Uspoređujući navedene pravopise dolazim do zaključka da su na manje-više jednak način obrađena poglavlja o pravopisnom znaku upitnika. Razlike su gotovo zanemarive jer se govori o istome, samo na drugačiji način oblikovano. U svakom pravopisu je o upitniku sve svedeno na maksimalno jednu stranicu teksta i navode se naputci kada se upitnik piše, a kada ne, tj. kada je obavezan, a kada nije.

2.2 Upitna rečenica

Rečenicom se kao gramatičkom jedinicom bavi sintaksa, dio gramatike koji opisuje rečenično ustrojstvo, tj. pravila o slaganju riječi u rečenice. Najmanja jedinica kojom se sintaksa bavi je riječ, a najveća rečenica. Ona je u sintaksi temeljna jezična jedinica. (Barić i sur. 2005: 391)

U gramatikama je, općenito, malo informacija vezanih uz temu pitanja. Ono što se u njima može pronaći vezano je za upitne rečenice, koje i jesu predmetom proučavanja sintakse, ali i gramatike općenito. Zbog toga se ovaj rad temelji na podjeli pitanja koju je napravio Milan Mihaljević (2011).

Radoslav Katičić (2002) navodi preoblake kojima se preoblikuje rečenično ustrojstvo nezavisno od diskursa. Te preoblake mogu ostavljati rečenično ustrojstvo nepromijenjenim, ili ga pak mijenjaju, a značenje ostaje nepromijenjeno. (Katičić 2002: 139).

Preoblake koje mijenjaju rečenično značenje su nijekanje, pitanje, usklik i poticaj, a preoblake koje ne mijenjaju rečenično značenje su pasiv i obezličjenje (Katičić 2002: 139).

„Pitanje je preoblika kojom se čitav sadržaj rečeničnoga ustrojstva postavlja kao upit, pa se otuda rečenici mijenja i značenje. Rečenica preoblikovana pitanjem po značenju je upitna, a ona koja to nije je izjavna.“ (Barić i sur. 2005: 447) (npr. *Pročitao si ovu knjigu. / Jesi li pročitao ovu knjigu?*)

Gramatika navodi kako i jedini znak pitanja može biti intonacija. Ona se u govoru odlikuje uzlaznošću tona, a u pismu se bilježi posebnim interpunkcijskim znakom – upitnikom:

Vi ste već odavna lovac? (J. Horvat) – I dolaze, gledaju? (A. Šoljan)

(Barić i sur. 2005: 447)

„Kada se iz razgovornog jezika način izricaja pitanja odvojenom upitnom intonacijom na kraju izjavne rečenice prenosi i u književni izraz, mukli vokal za upitnu intonaciju najčešće se označuje kao *a*“:

Ne bi škodilo – a? (Barić i sur. 2005: 447)

Svaka je rečenica obavijesna, ali svi dijelovi rečenice nisu jednako obavijesni u odnosu na ono što je od prije već poznato. Stoga svaki rečenični dio nosi više ili manje obavijesnosti, ali rečenica treba biti i oslobođena zališnih elemenata koji su poznati iz konteksta:

- *Kakva vam je bila predstava?*
- *Izvrsna!*

„Ovisno o kontekstu i situaciji, neki rečenični dijelovi nose nekad više a nekad manje obavijesti. Manje kad se rečenični dio nadovezuje na prethodno već izrečeno i poznato, više kad se njime iskazuje nešto novo i nepoznato. Dio rečenice koji, nadovezujući se na već poznato, nosi manje obavijesti zove se tema, a dio rečenice koji je obavjesniji jer se njime izriče nešto novo i nepoznato zove se rema. Rečenica određena s gledišta obavijesnog ustrojstva, odnosno teme i reme, zove se iskaz“ (Barić i sur. 2005: 398).

Tako na primjer iskaz *Tea je dala Ivani knjigu* ne pretpostavlja, a iskaz *Tea je knjigu Ivani dala* pretpostavlja kontekstualnu uključenost komponente *knjigu*. Iskaz *Tea je dala Ivani knjigu* pretpostavlja kontekst *Kome je dala knjigu Tea?* Po tome se vidi da elementi koji su u pitanju pripadaju datom, a elementi koji nisu u pitanju novom.

„S obzirom na priopćajnu svrhu sve se rečenice mogu podijeliti na izjavne (deklarativne), upitne (interogativne) i usklične (eksklamativne). Izjavnom rečenicom govornik sugovorniku prenosi kakvu obavijest, upitnom ne prenosi obavijest, nego obavijest traži od sugovornika ili već dobivenu obavijest provjerava, a uskličnom se rečenicom prenosi obavijest u odnosu (ponajprije emocionalnome) između govornika i sadržaja obavijesnosti ili između govornika i sugovornika (može to biti npr. odobravanje ili neodobravanje, zadovoljstvo ili nezadovoljstvo, čuđenje ili ravnodušnost, iznenađenje, ljutnja i sl.).“ (Silić – Pranjković 2005: 281)

Upitnost se izražava ili pojačava upitnim česticama *li*, *zar* ili *da* (npr. *Možemo li se napokon dogovoriti? Zar se nismo tako dogovorili? Da nije kasno za dogovor?*) (Silić – Pranjković 2005: 281), zatim upitnim zamjenicama i prilozima (npr. *Tko se nije javio? Koliko je sati?* itd.) (Silić – Pranjković 2005: 281), a može se izražavati i intonacijom (npr. *Sjetili ste se?*) (Silić – Pranjković 2005: 281). U pismu se upitna intonacija označuje posebnim znakom – upitnikom (?). (Silić – Pranjković 2005: 281)

Budući da intonacija igra važnu ulogu u obavijesnom ustrojstvu rečenice ne smije se izostaviti u ovom poglavlju. Intonacija podrazumijeva dizanje i spuštanje glasa radi izražavanja razlika značenja poruke i stupnjeva osjećaja izraženih porukom. Njezini su parametri melodija, naglasak i stanka. (Silić – Pranjković 2005: 366)

Rečenična melodija može biti uzlazno-silazna, uzlazna i silazna. (Silić – Pranjković 2005: 366)

Uzlazno-silazna melodija svojstvena je izjavnim rečenicama (bilo jednostavnima bilo složenima:

Ivan će doći. i: *Ivan će doći kada bude imao vremena.* (Silić – Pranjković 2005: 366)

Uzlazna je melodija svojstvena upitnim rečenicama bez upitne riječi:

Ivan će doći? i: *Ivan će doći kada bude imao vremena?* (Silić – Pranjković 2005: 366)

Silazna je melodija svojstvena uskličnim rečenicama:

Ivan će doći! i: *Ivan će doći kada bude imao vremena!* (Silić – Pranjković 2005: 366)

Silazna je melodija svojstvena i upitnim rečenicama s upitnom riječi:

Tko će doći? i: *Tko će doći kada bude imao vremena?* (Silić – Pranjković 2005: 366)

Rečenični naglasak zahvaća onaj dio rečenice koji slijedi kao odgovor na pitanje, a to je obavijesni predikat (rema) koji tada može biti i bez dijela rečenice zahvaćenog pitanjem, tj. bez obavijesnoga subjekta (teme) (Silić – Pranjković 2005: 366):

(Tko će doći?) – Ivan će doći.

(Tko će doći?) – Ivan. (Silić – Pranjković 2005: 366)

Rečenični naglasak i u jednoj i u drugoj rečenici je na *Ivan*.

Rečenični naglasak zahvaća i dio rečenice koji je stavljen nasuprot drugomu (bilo eksplicitnomu bilo implicitnomu) dijelu rečenice (Silić – Pranjković 2005: 366):

a) s ekspl. dijelom: *(A: Doći će Marko.) B: (Ne) Doći će Ivan, ne Marko.*

(Silić – Pranković 2005: 366)

b) s impl. dijelom: (*A: Doći će Marko.*) *B: (Ne) Doći će Ivan!* (Silić – Pranjković 2005: 367)

Rečenična stanka će imati razlikovnu ulogu u ovakvim rečenicama:

A: Hoće li to učiniti Ivan ili Marko?

B: Ivan, ne Marko. ili: Ivan ne, Marko. (Silić – Pranjković 2005: 367)

U prvoj će rečnici to učiniti *Ivan*, a u drugoj *Marko*.

Zaključak je da je pitanje, prema gramatici, preoblika koja mijenja rečenično značenje, odnosno da se sadržaj rečeničnog ustrojstva postavlja kao upit. Upitnom rečenicom se ne prenosi obavijest, nego se ona traži od sugovornika ili se već dobivenu obavijest provjerava. Upitnost se izražava ili pojačava upitnim česticama, zamjenicama ili priložima, a može se izražavati i intonacijom.

3. PITANJA U HRVATSKOME JEZIKU – PODJELA MILANA MIHALJEVIĆA

Milan Mihaljević (2011) razlikuje pitanja od upitnih rečenica. Prema njemu pitanje je govorni čin kojim govornik želi što god saznati od slušatelja (Mihaljević 2011: 35). Upitne su rečenice, prema tome, formalizirani izrazi pitanja. Također, ističe da se u suvremenoj lingvistici pitanje definira kao govorni čin kojim govornik želi što god saznati od slušatelja, a upitnu rečenicu kao posebnu sintaktičku konstrukciju. Nadalje, govori kako su upitne rečenice one rečenice koje sadrže obilježje (Q)¹, te da to obilježje mora biti glasovno ostvareno pomoću posebne upitne intonacije (Mihaljević 2011: 35)

---

¹ Preuzeto iz eng. jezika: Q = Question

Pitanja se načelno dijele na *opća* i *posebna*. *Opća* se često zovu i *potvrđno-niječna* zato što se potvrđuje ili niječe sadržaj rečenice (npr. *Jede li djevojčica sladoled? – Da/ Ne*). *Posebna pitanja* ne traže točnost ili netočnost rečenice, već nepoznat dio obavijesti koji bi sugovornik trebao dopuniti. Stoga se ta pitanja nazivaju i *dopunskim pitanjima* (npr. *Što djevojčica jede?*) (Mihaljević 2011: 35)

Moguću klasifikaciju pitanja u hrvatskom jeziku dao je Milan Mihaljević (2011). On svoju razdiobu temelji i na formalnom ustroju i na mogućim odgovorima na pitanja, pa razlikuje: jestno-niječna, dopunska, posebna, alternativna i ječna (eho) pitanja.

3.1. Jestno-niječna pitanja

Ova vrsta pitanja nudi nam dva moguća odgovora: potvrdu ili nijekanje. Zbog toga su još poznata i kao *da/ne pitanja*. Dije se na *nulta (intonacijska)* (npr. *Ideš s nama na kupanje?*) i *čestična* (npr. *Hoćemo li ići na kavu?*) pitanja. Kod ovih pitanja važnu ulogu imaju intonacija, red riječi i čestice.

3.1.1. Nulta pitanja

Ova podvrsta pitanja može imati oblik bez inverzije (npr. *Krešo piše pjesme?*) te oblik s inverzijom subjekta i predikata (npr. *Ideš ti s nama na kupanje?*). Važno je reći da inverzija nije obvezatno obilježje i odraz upitnosti. Nulta su pitanja tipičnija za razgovorni jezik, dok se u standardnome jeziku prednost daje pitanjima s česticom *li*. (Mihaljević 2011: 35)

3.1.2. Čestična pitanja

Ova je podvrsta najčešći oblik pitanja. Takva pitanja mogu biti uvedena česticama: *li, da, zar, je li, da li, zar da*.

„Čestice“ (riječce, partikule) riječi su koje iskazuju stav govornika prema onome o čemu govori, s obzirom na njegovo znanje, želje i osjećanja.“ (Barić i sur. 2005: 282)

Čestična/veznička skupina *je li* potvrđena je u starijim izvorima i takva njezina uporaba ne pripada suvremenom hrvatskom standardnom jeziku. Možemo je smatrati sintaktičkom zastarjelicom (npr. *Je li se kaješ za sve grijehe svoje? Je l' se tebe to dotiče?*) (Vukojević – Hudeček 2007: 221). S druge strane čestična skupina *je li (je l')* (npr. *Je l' idete kući? Je l' me čuješ?*) pripada razgovornomu stilu, a ne standardnomu jeziku. Ona je u razgovornome jeziku veoma dobro potvrđena. Razgovornom funkcionalnom stilu standardnog jezika pripadaju i pitanja uvedena skupinom *da li (Da li radiš?)*. (Vukojević – Hudeček 2007: 221-222)

Dok je čestična skupina *je li* razgovorna, čestica *da* stilski je obilježena te izriče ili traženje upute (npr. *Da ispečemo vola na ražnju?*) ili čuđenje s primjesom odbijanja (npr. *Da se ja s tobom borim?*). U kombinaciji *da li* suvišno je *da*, pa se stoga preporučuje samo *li*. Čestice *zar* i *zar da* uvode administrativna pitanja. Na takva pitanja očekuje se niječan odgovor, a mogu izražavati i neko čuđenje (npr. *Zar ćemo popiti punu bačvu piva?, Zar da ostanemo suhi do jutro?*). Najčešća, i najobičnija, su pitanja s česticom *li*. Ispred *li* mora uvijek biti finitni glagol (npr. *Jesu li carinici našli torbu?*) ili upitna zamjenica (npr. *Koga li je danas prevarila?*). (Mihaljević 2011: 36)

3.1.2.1. Čestična skupina *da li*

Kako u svome članku navode Lana Hudeček i Luka Vukojević (2007), postoji nekoliko pogrešaka u vezi tumačenja čestične skupine *da li*. Oni navode da normativno pravilo koje govori da u hrvatskome standardnome jeziku upitnoj/vezničkoj skupini *je li* treba dati prednost pred skupinom *da li*, nije ispravno. Navode i zašto: „umjesto skupine *da li* treba upotrebljavati česticu *li* kojoj prethodi predikat ili predikatna kopula ako je riječ o imenskom predikatu. Ta kopula može biti u 3. licu prezenta, pa onda rečenica započinje s *je li*, ali tada to nije čestična skupina *je li*.“ (Hudeček – Vukojević 2007: 219)

*Da li je pametan? > Je li pametan?

Iz primjera je očito da *je* nije čestica nego 3. lice prezenta glagola biti (*Pametan je. > Je li pametan?*) (Hudeček – Vukojević 2007: 219)

Oni, nadalje navode, da kada bi se za primjer uzela rečenica **Da li piše zadaću?*, savjet bi glasio da je ispravnije *Piše li zadaću?* (a ne *Je li piše zadaću?*). „Pravilo bi dakle trebalo preoblikovati te reči da je umjesto pitanja uvedena čestičnom (ili vezničkom) skupinom *da li* bolje upotrijebiti pitanje u kojemu se predikat izjavne preoblike premeće ispred čestice *li* te tako pitanje počinje ustrojstvom predikat + *li* (a ne skupinom *je li* koja je gotovo postala metaforom za ustrojstvo predikat + *li*).“ (Hudeček – Vukojević 2007: 220)

Hudeček i Vukojević (2007) također pokušavaju odgovoriti i na pitanje mora li se skupina *da li* uvijek zamijeniti česticom *li*. Oni su iščitavanjem normativnih priručnika uočili da se u njima spominju ili naznačuju tri slučaja u kojima je u hrvatskome standardnom jeziku dopuštena uporaba skupine *da li*:

1. neki normativni priručnici dopuštaju uporabu skupine *da li* kao vezničke skupine, tj. kao skupine koja uvodi zavisnoupitnu rečenicu

2. neki normativni priručnici primjerima koje donose, sužavaju to pravilo te dopuštaju uporabu upitne skupine da li kad uvodi alternativno pitanje u zavisnosloženoj upitnoj rečenici
3. neki normativni priručnici opisuju uporabu veznika da li veoma nejasno kao slučaj u kojemu „upitna formula da li dolazi kad se ističe pitanje preko potvrde“ (Raguž, 1997: 280). (Hudeček – Vukojević 2007: 224)

3.1.2.2. Čestica *li*

Ivo Pranjković (2012) navodi da je riječ *li* „jedna od najfrekventnijih „malih“, tj. gramatikaliziranih, suznačnih riječi u hrvatskome jeziku“ (Pranjković 2012: 34). Ona se ponajprije javlja u pitanjima, i to kao najčešća upitna čestica, u tzv. jestno-niječnim pitanjima. Danas je ona u hrvatskome jeziku bez iznimke zanaglasnica, dok npr. u staroslavenskome jeziku to nije morala biti jer je mogla dolaziti i na početku rečenice. (Pranjković 2012: 34)

Etimologija čestice *li* još uvijek nije jednoznačno utvrđena. Franc Miklošić² je smatrao da je postala od *libo* odnosno *ljubo*, ali je August Musić³ tvrdio da je *libo* nastalo od *li + bo*, u značenju *li* = doista, zbilja (npr. *Lude li ste, drage moje!*). Slična postajanja je i danas posve arhaična čestica *lje (lě)* koja je, pogotovo u zapadnijih (ikavskim) krajevima, dolazila i u obliku *li te* koje je primarno služila za potvrđivanje negacije (npr. *Taj te Turčin lje pogubit neće.*). (Pranjković 2012: 34-35)

U pravilu čestica *li* stoji odmah iza glagolskog predikata (npr. *Idu li i oni?*). Ako predikat ima oblik složenog glagolskog vremena, čestica *li* dolazi iza oblika pomoćnoga glagola koji stoji na početku. Vrlo rijetko biva i drugačije,

---

² Miklošić, Franc (1862 – 1865) *Lexicon paieslovenico-graeco-latinum*, Wien

³ Musić, August (1929c) *Sekundarno značenje partikule li u srpsko-hrvatskom jeziku*, *Slavia*, 8/1

odnosno da *li* dolazi iza oblika punoznačnog glagola, ali takvi su primjeri u pravilu arhaični (npr. *Vratiti li ćeš se?*). (Pranjković 2012: 36)

Čestica *li* vrlo često dolazi i u:

- zavisnoupitnim rečenicama (ili tzv. nepravim pitanjima): *Želio bih znati slažete li se* (Pranjković 2012: 36)
- niječnim pitanjima u kojima se obično naglašava govornikova uvjerenost u nešto što je suprotno onomu o čemu je u pitanju riječ: *Ne shvaćaš li što se može dogoditi?* (Pranjković 2012:36)
- iza upitnih zamjenica ili priloga, a *li* ima dodatno, upitnopojačajno značenje: *Tko li mi te brani?*(Pranjković 2012: 36)
- u pitanjima i u sastavu složenih čestica: *Je li znate što se jučer dogodilo?* (Pranjković 2012: 37)

Je li je rijetko jer je u takvim iskazima *je* uglavnom zalihosno. *Je li* može dolaziti i u tzv. dopunskim pitanjima: *Njima si podijelio zadatke, je li?* (Pranjković 2012: 37)

Pojačano (intenzivno) *li* dolazi u nekim kvaziupitnim rečenicama: *Ti li si ta zvjerka?* (Pranjković 2012: 38) u kojima je vrlo jak „emfatički rečenični naglasak na sastavnici iza koje dolazi *li*, u ovom slučaju na „ti“, i koje se mogu prije interpretirati kao usklične negoli kao upitne rečenice.“ (Pranjković 2012: 38)

Na temelju svega može se zaključiti da je temeljna funkcija čestice *li* u hrvatskome jeziku da služi kao eksplicitno sredstvo za označavanje rečenične upitnosti (u jestno-niječnim, čestičnim pitanjima) i tada je njezina uporaba u pravilu neobilježena. (Pranjković 2012: 40)

3.2. Dopunska pitanja

Ovu vrstu pitanja karakterizira to da je upitni dio na kraju strukture te da se očekuje potvrđan odgovor. Najčešće su dopune takvih pitanja čestice *jel da* (npr. *Ja sam ti najdraži, jel da?*) i *zar ne* (npr. *To ti je rekla Ljerka, zar ne?*). (Mihaljević 2011: 37)

U ostalim funkcionalnim stilovima moguće su i drugačije vrste dopunskih pitanja (npr. *Natoči mi kriglu piva, hoćeš li? On je prevarant, zar ne kužiš? Kad je sinoć došla, nećeš reći?*). (Mihaljević 2011: 37)

Katkada se pojavljuju i pitanja u kojima upitna intonacija može biti i odvojena od prvoga dijela i ostvarena na samoglasniku (npr. *Stvarno je dobar auto, a?*). Takva su pitanja svojstvena razgovornom stilu hrvatskoga jezika.

Otvoreno je pitanje kakva je sintaktička struktura dopunskih pitanja. Prema Mihaljeviću (2011: 37) tri su mogućnosti:

1. da je riječ o rečeničnom nizu koji se sastoji od dvije nezavisne rečenice od kojih je druga – ona upitna – eliptične strukture [[Natoči mi kriglu piva] [hoćeš li ~~mi natočiti kriglu piva~~]] → *Natoči mi kriglu piva, hoćeš li?*
2. da je riječ o zavisno složenoj rečenici u kojoj je zavisna rečenica tematizirana i pomaknuta na početak [[Kad je sinoć došla] [~~Zar~~ nećeš reći]] → *Kad je sinoć došla, nećeš reći?*
3. da je riječ o jednorečeničnoj strukturi kojoj je upitni dio (dopunjač) iza surečenice [[Stvarno je dobar auto] [a]] → *Stvarno je dobar auto, a?*⁴

Autor ne navodi koja je struktura bolja kao ni to mogu li se sve rečenice svesti na isti kriterij.

Lana Hudeček i Luka Vukojević (2007) navode da se skupina *je li* pojavljuje i kao dopunsko pitanje. To potvrđuje i sraslica *jelda* koja je svojstvena

⁴ Primjeri su preuzeti iz članka M. Mihaljevića (2011: 37)

razgovornom stilu. *Je li da, jel'da i jelda* pojavljuju se uglavnom u situaciji koja podrazumijeva izravno obraćanje sugovorniku (npr. *Je li točno da ćemo stići na vrijeme?*) (Hudeček – Vukojević 2007: 223). Te se skupine pojavljuju često i u funkciji poštapalice (npr. *I sada Barića jel' zanima odgovor na pitanje što se to događa?*). Time se od sugovornika traži aktivno sudjelovanje u razgovoru kao i njegovo mišljenje. (Hudeček – Vukojević 2007: 223-224)

3.3. Posebna (zamjenička) pitanja

Prema Milanu Mihaljeviću (2011) ta su pitanja tipična po sljedećem: 1. imaju „upitni operator“, a to je najčešće upitna riječ (jedna ili više) zamjeničkog porijekla. Nerijetko može biti i priložnog porijekla. Kada se rečenica preoblikuje pitanjem, neodređeni se prilozi zamjenjuju odgovarajućim upitnima (Barić i sur. 2005: 449): *Kuda mi to hodamo?, Koliko je sati?, Zašto se ljuljaš?*; 2. na njih se ne može odgovoriti potvrdno ili niječno, a odgovor čini skup izraza koji, kad su umetnuti na prazno mjesto, čine rečenicu istinitom; 3. osim što je upitni operator, upitna riječ ima i sintaktičku ulogu nedostajućeg konstituenta na praznom mjestu, što se vidi i po tome da ima padež karakterističan za tu sintaktičku ulogu. (Mihaljević 2011: 38)

TKO ti piše?

KAD si došla ovamo?

O KOJOJ knjizi govoriš?

Prema podjeli jezika glede pomicanja Mihaljević je naglasio da hrvatski jezik pripada grupi jezika koji pomiču sve upitne riječi. Jezici se glede pomicanja upitnih riječi dijele u tri skupine: neki jezici pomiču na početak rečenice sve upitne riječi (hrvatski, poljski), u drugima sve upitne riječi ostaju na položaju tipičnom za sintaktički konstituent koji predstavljaju (kineski,

japanski), a treći na početak mogu pomaknuti samo jednu upitnu riječ (engleski, njemački). U hrvatskome jeziku nema ograničenja redosljeda između pomaknutih konstituenta te je dopušteno dalekometno pomicanje. U hrvatskome jeziku sve riječi mogu biti pomaknute na početak, kako pokazuje primjer: *Zašto tko koga voli?* Također, nema utvrđenoga gramatičkog redosljeda tako pomaknutih upitnih riječi (subjekt ne mora prethoditi objektu), već su moguće gotovo sve permutacije, odnosno moguće su (obje) rečenice: *Tko koga vidi?* i *Koga tko vidi?* (Mihaljević 2011: 38).

3.4. Alternativna pitanja

Alternativna pitanja nabrajaju moguće odgovore i upućuju slušatelja da izabere jedan od njih. Tri su osnovne podvrste takvih pitanja:

Jesi li ti onaj koji ima doći ili da drugoga čekamo?

Jeste li u Dubrovnik doputovali brodom ili avionom?

Kako ste doputovali u Dubrovnik, brodom ili avionom?

(Mihaljević 2011: 39)

Na ova pitanja se ne može odgovoriti s da/ne kao kod jestno-niječnih pitanja, niti su to pitanja koja treba nadopuniti.

U dubinskoj strukturi alternativnog pitanja sadržane su najmanje dvije upitne rečenice. One se sklapaju u složenu tako što se brišu identični, i stoga zalihosni dijelivi nekadašnjih ishodišnih rečenica:

Jeste li u Dubrovnik doputovali brodom? – Jeste li u Dubrovnik doputovali avionom?

Jeste li u Dubrovnik doputovali brodom ili ste doputovali avionom?

Jeste li u Dubrovnik doputovali brodom ili avionom?

(Mihaljević 2011: 39)

Ova vrsta pitanja se tradicionalno uvrštavala pod potkategoriju disjunktivnih pitanja, iako je to znatno širi pojam, a i nisu sva disjunktivna pitanja alternativna.

I dalje ostaje neodgovoreno je li u sva tri tipa riječ o istoj sintaktičkoj konstrukciji. Ako i jest, pitanje je kakva je njihova sintaktička struktura i po čemu je različita od strukture nealternativnih disjunktivnih pitanja. Drugim riječima, pitanje je što je to što neku upitnu rečenicu čini alternativnim pitanjem. Jasno je da je disjunkcija nužan, ali je isto tako jasno da nije i dovoljan uvjet za alternativnost. Mihaljevićeva je hipoteza da je kod alternativnih pitanja riječ o dvorečeničnoj strukturi sa samo jednim upitnim operatorom. (Mihaljević 2011: 39)

3.4.1. Čestična skupina *da li* u alternativnim pitanjima

Lana Hudeček i Luka Vukojević (2007) navode, kao što sam napisala pod točkom 3.1.2.1., da se skupina *da li* pojavljuje u alternativnim pitanjima. Oni govore da je svako pitanje uvedeno s *da li* ili s *li* alternativno bez obzira na to je li dijelom zavisnosložene rečenice ili nije, zbog toga što uključuje neizrečeno pitanje o drugoj, alternativnoj mogućnosti. Npr. *Je li došla?*, *Bojiš li se?*, nužno podrazumijeva i alternativno pitanje: *Je li došla ili nije?*, *Bojiš li se ili se ne bojiš?* (Hudeček – Vukojević 2007: 226)

U većini alternativnih pitanja *da li* se može zamijeniti ustrojstvom predikat + *li*. Zamjena ponekad nije moguća zbog konstrukcije *da li da* + prezent ili *da li* + infinitiv: *Dvoume se da li da gledaju televiziju ili odu u kino.*, *Procjenjuju da li prihvatiti njihovu ponudu ili odustati od prodaje.* (Hudeček – Vukojević 2007: 227)

3.5. Ječna (eho) pitanja

Ječnim se pitanjima traži obavijest o nejasnim dijelovima sugovornikova diskursa, pa se traži ponavljanje ako štogod nismo čuli ili nam je bilo nejasno. Značajke su takvih pitanja da je upitna zamjenica na poziciji *in situ*, tj. da se nalazi na mjestu tipičnom za sintaktičku ulogu koju predstavlja (nije pomaknuta na početak rečenice) te da takva pitanja imaju osobitu jezičnu intonaciju kod koje je intonacijski vrh (rečenični naglasak) na upitnoj zamjenici (Mihaljević 2011: 40):

- a) U Dubrovnik ste doputovali ČIME?
- b) Kigali je u KOJOJ DRŽAVI u Africi?
- c) Maro je susreo KOGA na Stradunu?

(Mihaljević 2011: 40)

4. NOVINSKI NASLOVI KAO PRIMJER NOVINARSKO-PUBLICISTIČKOGA STILA

Premda postoje različite definicije stila, u mnogome ovisne o području i teorijskom aspektu s kojega mu se pristupa, većina ih se načelno može svesti na tri tumačenja:

1. ukupnost odlika koje čine prepoznatljivim graditeljstvo, umjetnost, književnost itd. jednog vremena ili stvaraoca (gotički stil; matoševski stil)
2. karakterističan način pisanja, izvođenja ili izražavanja jezičnim sredstvima i postupcima (biblijski stil; poslovni stil; rogobatan stil; težak stil; jasan stil)

3. individualnost koja se očituje u ukusu i djelima neke osobe (to je njezin stil; stil vremena; stil odijevanja)⁵

„Novinarsko-publicistički (žurnalistički) stil najsloženiji je funkcionalni stil (hrvatskoga) standardnoga jezika“ (Silić 2006: 75). Josip Silić (2006) ističe kako neki novinarstvo (žurnalistiku) razlikuju od publicistike. Novinarstvo smatraju pisanjem i izdavanjem dnevnih i periodičnih novina, a publicistiku pisanim materijalom aktualnoga, kulturnoga, književnoga i društveno-političkog života u dnevnim i periodičnim listovima, časopisima i zasebnim tiskovinama. Novinarstvo međutim nije samo područje pisane nego i područje slušane i područje gledane aktualne informacije. Ono uključuje i novine, i radio, i televiziju, i internet. Zato sve to obuhvaćamo pojmom „novinarsko-publicistički stil (standardnog jezika) (Silić 2006: 75).

Novine obavljaju nekoliko temeljnih uloga: informiranje, zabavu i obrazovanje. Prije svega, one su tradicionalni izvor informacija i stavova koji već nekoliko stoljeća utječu na oblikovanje javnog mijenja. Mogu se pojavljivati u papirnom (tiskanom) obliku i na elektroničkim medijima (digitalne novine - internet).

Ono o čemu će se u nastavku detaljnije govoriti su naslovi. Oni su zapravo poput magneta koji privlači potencijalnog čitatelja/slušatelja na kupovinu i čitanje novina. Nerijetko su upravo naslovi ti koji će privući čitatelja/slušatelja da pročita/poslušati i ostatak teksta. Karakteristike naslova novinskih članaka trebale bi odgovarati osnovnim karakteristikama samog publicističkog stila, a to su sažetost izraza i izbor riječi.

O ulozi naslova Josip Silić kaže: „Ono po čemu se novinarski stil razlikuje od svih ostalih funkcionalnih stilova jesu, između ostaloga, i naslovi.

---

⁵ Tumačenja pod brojevima 1, 2 i 3 preuzeta s Hrvatskog jezičnog portala

Njihova je uloga takva da vrlo često samo o njima ovisi hoće li se novine pročitati. Zato se i opremaju tako da privuku čitatelje: posebnim pismom, na posebnu („udarnu“) mjestu, s ključnim riječima (napisa), s riječima ekspresivna značenja, s karakterističnim rečeničnim i interpunkcijskim znakovima itd.“(Silić 2006: 89)

Također, daje i podjelu naslova: „Po svome sadržaju i po načinu na koji je taj sadržaj ostvaren možemo ih podijeliti na *nominativne, informativne i reklamne*.“ (Silić 2006: 89)

Nominativni naslovi imenuju sadržaj, pa u njima glavnu ulogu imaju imenske riječi: imenice i pridjevi. Glagolske su riječi i glagolski oblici obezglagoljeni, tj. lišeni svega onoga što nose u sebi, i radnje i vremena. Učinjeno je to tako da su ili isključeni iz strukture ili pretvoreni u glagolske pridjeve (bilo radne bilo trpne) i odnosne rečenice.

Informativni naslovi prenose sadržaj, pa u njima glavnu ulogu imaju glagoli, glagolski oblici, glagolska vremena, upitne riječi i načini prijenosa vijesti o sadržaju (prvenstveno) rečeničnim znakovima (često i bez njih) (Silić, 2006: 89). J. Silić objašnjava kako je rečenični znak (upitnik) uz (upitnu) riječ koja ga sugerira fakultativan i zato ga u naslovima katkad ima, katkad nema, dok je ondje gdje takve riječi nema on prijeko potreban (Silić 2006: 90).

Reklamni naslovi nude sadržaj, pa u njima glavnu ulogu imaju poticajne (sugestivne) riječi, poticajna sredstva i načini iskazivanja poticajnosti (imperativi, upitnici, uskličnici, crtice itd.).

J. Silić zaključuje: „Naslovi, rekli smo, moraju biti izazovni (da bi mogli potaknuti na čitanje). Zato se u njima pojavljuju snažne, uvjerljive, upadljive

riječi, parafraze poslovice i izreka, same poslovice i izreke (bliske i razumljive iskustvu čitatelja), ironija, kontrast, paradoks i slične figure, dijalektalne i lokalne riječi i izrazi, žargoni, različite igre riječima itd. – dakle sve ono što udara na osjećaje, pa onda i pobuđuje zanimanje, čitatelja.“ (Silić 2006: 90)

Kada govorimo o upitnim rečenicama u naslovima, možemo ih pronaći u sva tri prethodno navedena tipa: nominativnim, informativnim i reklamnim.

Međutim, u najvećem broju naslova teško bi se moglo odrediti kojoj od ovih klasifikacija svaki naslov pripada, odnosno često imaju elemente više njih pa zbog toga preuzimam podjelu naslova prema semantičkom kriteriju iz članka Ivane Jozić i Alise Mahmutović (2012) kako bih lakše odredila kojoj grupi naslovi pripadaju. Podjela je sljedeća:

1. naslovi tzv. praznog značenja

Ovaj tip naslova ne informira jasno (ako uopće i informira), ne imenuje ništa direktno iz samog teksta. Karakterizira ih prilično labava povezanost u odnosu na sadržaj samog teksta. U jezičnom smislu oni mogu imati strukturu sintagme, jednostavne rečenice, nedovršene rečenice, složene rečenice ili čak samo riječi. Pretpostavlja se da ovaj tip naslova funkcionira po principu iznevjerenog očekivanja. (Jozic – Mahmutović 2012: 125-126)

U istraženom korpusu, to su sljedeći naslovi:

Pošto Red kneza Branimira s ogrlicom?(NL, 24.3.2015., str. 2)

Iz koje je opere „Ubij, zakolji...“ (NL, 24.3.2015., str. 8)

Kako Milanović bira najslabije karike (NL, 26.3.2015., str. 8)

Tko je Aleksandra Kolarić?(NL, 2.4.2015., str. 8)

Što rade dokone predsjednice (NL, 15.4.2015., str. 2)

2. deskriptivni naslovi

Ovaj tip naslova izravno se referira na dio iz teksta, odnosno u čvrstoj je značenjskoj i struktornoj vezi s člankom jer izražava njegov sadržaj. Oni su najčešće komentari autora članka. Ako je riječ o intervjuima, mogu se naći i citati jer autori biraju težišne točke i na taj način privlače pažnju. (Jozić – Mahmutović 2012: 126-127)

Iako je u analiziranom korpusu upravo ovakvih naslova najviše, izdvajam samo nekoliko primjera:

Država ne zna zapošljavaju li poslodavci osobe s invaliditetom?(NL, 24.3.2015., str. 8)

Izrael špijunirao pregovore s Iranom?(NL, 25.3.2015., str. 10)

Zlatar Violić: Zašto ostavka?(NL, 26.3.2015., str. 2)

„Tibovcima“ plaća stiže do kraja tjedna (NL, 26.3.2015., str. 6)

Plin iz LNG-a kupovat će Ukrajina i Mađarska? (NL, 28.3.2015., str. 2)

DIP će zabraniti unošenje mobitela na birališta? (NL, 28.3.2015., str. 6)

3. naslovi asocijativnog značenja

Ovaj tip naslova češće sadrži frazeme ili modificirane frazeme, izreke, stihove poznatih pjesama te su kao takvi bitne kulturalne referencije i od recipijenta traže znanje o kulturi. (Jozić – Mahmutović 2012: 127-128)

Takvi naslovi nisu rijetkost jer privlače pozornost čitatelja, no u analiziranom je korpusu malo onih koji su upitne rečenice:

Ništa od parade? (NL, 10.4.2015., str. 5)

Ima li nade za „Obnovu nade“ (NL, 23.4.2015., str. 10-11)

Prvi naslov asocira na obilježavanje 20. godišnjice vojne operacije „Oluja“ jer je u to vrijeme ta tema bila aktualna, pa nam asocijacija nije na nekoj drugoj vrsti

parade, a uz to se još dodatno nalazi i slika s vojnicima, tako da ne možemo pogriješiti.

Drugi naslov implicira opće znanje o tome što je operacija „Obnova nade“, te ako takvo znanje posjedujemo, automatski nas asocira na političke procese kojima bi se okončao sukob i pružila humanitarna pomoć jemenskom stanovništvu.

5. UPITNE REČENICE U NOVINSKIM NASLOVIMA

Korpus za istraživanje upitnih rečenica u naslovima bio je 21 broj dnevnika „Novi list“ od 23. ožujka do 24. travnja 2015. godine. Načelni je zaključak da u navedenom korpusu nije bio zamjetan broj naslova oblikovanih upitnom rečenicom, no u obzir valja uzeti teme i tip novina. Svakako valja spomenuti da se u nekoliko slučajeva naslovi kao upitne rečenice javljaju i na naslovnoj stranici novina, o čemu će više riječi biti kasnije. Prilikom istraživanja uočila sam da se najviše naslova koje sam tražila nalazilo na prvim stranicama novina, i to u rubrikama „Novosti“ i „Svijet“, ali osim njih upitne rečenice se nalaze i u rubrikama „Rijeka“, „crna kronika“, „mozaik“, „sport“ i „kultura“. Napominjem da kako bih mogla utvrditi jesu li naslovi doista usklađeni s pripadajućim člankom, ukratko ću navoditi i sadržaj članaka, tj. kontekstualizirati naslove.

Nerijetko se ističe da interpunkciju u naslovima treba izbjegavati. Dakako, valja imati na umu da interpunkcijski znakovi mogu bitno utjecati na značenje, ali i funkciju naslova. Uskličnik tako pojačava dramatičnost, a upitnik pobuđuje znatiželju.

Također, relevantno za sintaktički pristup naslovima, valja istaknuti da su u proučavanu korpusu naslovi nerijetko dugački te često imaju strukturu složenih rečenica, kako nezavisnosloženih, tako i zavisnosloženih rečenica.

Često se u njima može pronaći i upravni govor, ali u tim slučajevima navodnici obično izostaju. Također, mogu se i nečije riječi citirati, ali bez toga da se navodi čije su – to se otkriva tek u tekstu. Isto se tako ispušta i pomoćni glagol u perfektu jer je on s obavijesnog stajališta zalihostan. Smatra se i kako naslovi koji sadrže pitanje moraju izazvati kod čitatelja suosjećanje ili znatiželju. Čitatelja se pitanjem potiče da pročita članak i pronađe odgovor. Ipak, naslov može sugerirati određen sadržaj samoga članka koji u konačnici izostane. Više o navedenome bit će vidljivo iz sljedećih primjera:

NASLOV	OSVRT NA TEKST I ANALIZA
<i>Kako sačuvati osobni mir i prenijeti ga na druge</i> (Novi list, 23. ožujka 2015., broj 22.034, godina LXIX, str. 17) AUTOR: A. Petrak	Članak govori o posebnom sastanku Jehovinih svjedoka na temu „Traži mir i idi za njim“ koji je održan u Kastavskoj školskoj Sportskoj dvorani. VRSTA: posebna pitanja
<i>Zašto im je lagala?</i> (Novi list, 23. ožujka 2015., broj 22.034, godina LXIX, str. 24) AUTOR: Ana Raić - Knežević	Petogodišnjakinja je optužila oca za seksualno zlostavljanje, a sa sedam godina porekla optužbe. Pedesetsedmogodišnjag se branio na sudu govoreći kako je to osveta njegove žene kojoj je priznao da ju je prevario (supruga je bila na privremenom radu u inozemstvu). Dvije godine kasnije djevojčica je rekla da je to sve izmislila jer je htjela tatu nekako istjerati iz života. Ne može se dokazati zašto je dijete promijenilo iskaz. Možda pod utjecajem starijih jer želi zaštititi obitelj. Sud ne može sa

	sigurnošću utvrditi koji je iskaz istinit. VRSTA: posebna pitanja
<i>Naslov: Za električna vozila samo 19 punionica u Hrvatskoj</i> <i>Nadnaslov: Gdje napuniti?</i> (Novi list, 23. ožujka 2015., broj 22.034, godina LXIX, str. 4) AUTOR: Bojana Mrvoš Pavić	Brze punionice za punjenje baterije planiraju se u kratkom razdoblju postaviti i na autoceste, na kojima za sada, kao ni južnije od Šibenika, nema niti jedne punionice. Država daje poticaje, ali problem je infrastruktura. Trošak postavljanja punionice iznosi od 3 do 15 tisuća eura. 5 ih ima u Zagrebu, isto toliko u Koprivnici, po jedna u: Labinu, Rovinju, Lovranu, Smiljanu, Starigradu - Paklenici, Zadru, Biogradu, Šibeniku i u Vukovaru. VRSTA: posebna pitanja
<i>Pošto Red kneza Branimira s ogrlicom?</i> (Novi list, 24. ožujka 2015., broj 22.035, godina LXIX, str. 2) AUTOR: Sanja Modrić	U članku se govori o otkupu odlikovanja, medalja i priznanja. Gledajući na članak kroz metaforu i ironiju, naslov odgovara tekstu. VRSTA: posebna pitanja
<i>Država ne zna zapošljavaju li poslodavci osobe s invaliditetom?</i>	U tekstu se govori o kvotnom zapošljavanju osoba s invaliditetom koje traje gotovo 4 mjeseca. No novost je da se još uvijek ne zna koliko je poslodavaca obveznika kvotnog zapošljavanja, koliko je osoba s invaliditetom upisano u očevidnik

(Novi list, 24. ožujka 2015., broj 22.035, godina LXIX, str. 8) AUTOR: Gabrijela Galić	osoba s invaliditetom i sl. Nadležna tijela se ne odazivaju na upite i pozive, pa se postavlja pitanje koliko je država upoznata s ovim problemom. Naslov ukazuje na to da su informacije još uvijek nedostupne i nepoznate. VRSTA: jestno-niječna; čestična pitanja
<i>Iz koje je opere „Ubij, zakolji...“?</i> (Novi list, 24. ožujka 2015., broj 22.035, godina LXIX, str. 8) AUTOR: Predrag Lucić	Ne radi se ni o kakvoj operi, mjuziklu ili nečemu sličnome. Radi se o tome kako je 25-godišnjak iz Pule, na internetskom portalu objavio komentar sadržaja: „<i>ubij, zakolji, da branitelj ne postoji</i>“. Mladić je svjesno poticao na nasilje i mržnju prema hrvatskim braniteljima iz Domovinskog rata objavljujući komentar na članak pod naslovom „<i>Šatoradžije najavile izvanrednu press konferenciju</i>“. Iz primjera je vidljivo kako sadržaj naslova postaje jasan tek kada se stavi u kontekst. VRSTA: posebna pitanja
<i>Za lijevi centar dvije tisuće glasova više?</i> (Novi list, 24. ožujka 2015., broj 22.035, godina LXIX, str. 9) AUTOR: A.R.K.	U Vladi su zbrojili glasove koje je dobila Kukuriku koalicija te ih usporedili s onima koje su dobili HDZ i svi njegovi partneri. HDZ i njegovi partneri osvojili su 27,482 glasa, a druga strana 29,470 glasova. VRSTA: jestno-niječna; nulta pitanja

<i>Rock nije kultura?</i> (Novi list, 24. ožujka 2015., broj 22.035, godina LXIX, str. 42-43) AUTOR: Siniša Pavić	Predstavnici udruge Promo javno su iskazali nezadovoljstvo odlukama Vijeća za glazbu koje je rock koncerte u potpunosti isključilo iz sustava javnog financiranja glazbene djelatnosti iako istraživanja pokazuju da 80 posto građana Zagreba i Hrvatske kao svoju javnu kulturnu potrebu u glazbi navode koncerte kvalitetne rock glazbe. VRSTA: jestno-niječna; nulta pitanja
<i>Hajduk ne namjerava prodati Balića?</i> (Novi list, 24. ožujka 2015., broj 22.035, godina LXIX, str. 45) AUTOR: H	Nagađanja o prijalazu Balića (17) u redove Reala iz Madrida nitko nije htio komentirati. Neslužbeno se doznaje da Hajduk ne namjerava prodati Balića jer se radi o mladom igraču koji je produžio ugovor do ljeta 2018. VRSTA: jestno-niječna; nulta pitanja
<i>Izrael špijunirao pregovore s Iranom?</i> (Novi list, 25. ožujka 2015., broj 22.036, godina LXIX, str. 10) AUTOR: T. Ponoš	Naslov je zbog zalihosti knji – u njemu izostaju upitne riječi /Je li/ <i>Izrael špijunirao pregovore s Iranom?</i> Naime, radi se o tome kako je Wall Street Journal objavio da je Izrael špijunirao pregovore između Teherana i Sjedinjenih Američkih Država i još pet sila o iranskom nuklearnom programu. Međutim, radi se samo o pretpostavci i nagađanju, što u novinskim člancima nije rijedak slučaj. VRSTA: jestno-niječna; nulta pitanja

<i>Isisavao milijune GP Kvarnera?</i> (Novi list, 25. ožujka 2015., broj 22.036, godina LXIX, str. 30) AUTOR: I.M.	Nastavljeno je suđenje Krunoslavu Šuti (nekadašnjem direktoru građevinskog poduzeća Kvarner) na Županijskom sudu u Rijeci. Optužuje ga se za razne prevare sa zemljištima, novcem, kreditima... Optuženi tvrdi da nije počinio kaznena djela za koja ga se tereti. VRSTA: jestno-niječna; nulta pitanja
<i>Zlatar Violić: Zašto ostavka?</i> (Novi list, 26. ožujka 2015., broj 22.037, godina LXIX, str. 2) AUTOR: Sanja Modrić	Radi se o naslovu koji implicira srž govora (odgovora, uzvrata, sučeljenosti itd.) osobe ili osoba na koje se odnose. Dakako, tada se takvi tekstovi ne opremaju uobičajenom pravopisnom i jezičnom normativnošću: navodnicima, primjerice (Silić, 2006: 90). Međutim, ovdje nije riječ o upravnom govoru, što je vidljivo tek kada naslov kontekstualiziramo. U članku se postavlja pitanje zašto je ona dala ostavku, zašto Milanović nije smijenio Andreu Zlatar Violić itd. Dakle, ona nije izrekla: „Zašto ostavka?“. Autorica se teksta u ovom slučaju poslužila nejasnoćom ovakve konstrukcije kako bi uputila na vijest koja je, zahvaljujući elektroničkim medijima, zasigurno bila poznata široj publici i prije izlaska novina. VRSTA: posebna pitanja

<i>„Tibovcima“ plaća stiže do kraja tjedna?</i> (Novi list, 26. ožujka 2015., broj 22.037, godina LXIX, str. 6) AUTOR: O. A.	I ovdje se radi samo o glasinama, odnosno činu za koji očito postoji sumnja da će se dogoditi. Osamdeset i petero radnika može se nadati isplati prosinačkih plaća do konca tjedna, ako je vjerovati najavama iz Ministarstva gospodarstva. VRSTA: jestno-niječna; nulta pitanja
<i>Kako Milanović bira najslabije karike</i> (Novi list, 26. ožujka 2015., broj 22.037, godina LXIX, str. 8) AUTOR: Tihana Tomičić	Naslov je uveden upitnom riječju, ali bez rečeničnog znaka upitnika. Ovaj primjer pokazuje kako je rečenični znak (upitnik) uz (upitnu) riječ koja ga sugerira fakultativan. Upravo zato u naslovima katkad izostaje. No, ondje gdje upitne riječi nema, on je prijeko potreban (Silić, 2006: 90). Naslov je pomalo šaljiv, što zaključujem na temelju samog uvoda: „Kunem ti se Bogom, neću više s tobom, Andrea – to je bio jučerašnji hit dana u Banskim dvorima, odakle je otišla ministrica kulture Andrea Zlatar Violać nakon afere s neopravdanim putnim naložima.“ Sam naslov nam ne otkriva da je o tome riječ, nego nas navodi da pročitamo članak i saznamo koje su to najslabije karike. Također, uočljiva je i intertekstualnost s prvim naslovom ovog broja – <i>Zlatar Violać: zašto ostavka?</i> VRSTA: posebna pitanja

<i>Zašto je skinuo pečat sa stana ubijene Sanje Hap?</i> (Novi list, 26. ožujka 2015., broj 22.037, godina LXIX, str. 22) AUTOR: V.V.	Privedeni muškarac se ne povezuje s ubojstvom nogometne menadžerice Sanje Hap (40), već s uništenjem policijskog pečata. Koji su motivi 35-godišnjaka zasad nije poznato. Istraga je još u tijeku. VRSTA: posebna pitanja
<i>Kod hotela u Novom Vinodolskom pronađene kosti nestalog turista?</i> (Novi list, 27. ožujka 2015., broj 22.038, godina LXIX, str. 27) AUTOR: Š.B.	Zaprimljena je dojava građana o pronalasku ljudskih kostiju. Pronađene kosti prevezene su u Zavod za sudsku medicinu i kriminalistiku Medicinskog fakulteta u Rijeci. Službeni organi ne mogu ništa potvrditi dok se ne obavi analiza. VRSTA: jestno-niječna; nulta pitanja
<i>Plin iz LNG-a kupovat će Ukrajina i Mađarska?</i> (Novi list, 28. ožujka 2015., broj 22.039, godina	Ovaj naslov primjer je upitne rečenice u kojoj ulogu ima intonacija, jer da nema upitnika na kraju, upućivala bi na izjavnu rečenicu. 2013. godine Hrvatska je s Mađarskom i Ukrajinom bila dogovorila povezivanje nacionalnih plinovoda u jedinstveni pravac kojim bi plin iz Omišlja putovao u Mađarsku te dalje u Ukrajinu. Međutim, trojni sporazum nije potpisan zbog uznapredovale

LXIX, str. 2) AUTORI: B. Mrvoš Pavić i I. Frlan Gašparović.	ukrajinske krize. Ta ideja o zakupu plina, navodno se, reaktivira, pa je stoga i prisutan ovakav tip naslova. VRSTA: jestno-niječna; nulta pitanja
<i>DIP će zabraniti unošenje mobitela na birališta?</i> (Novi list, 28. ožujka 2015., broj 22.039, godina LXIX, str. 6) AUTOR: Tihomir Ponoš	Naslovom je, praktički, sve rečeno, ali i dalje ostaje upitnost cijele tvrdnje. Naime, gradonačelnik Dubrovnika Andro Vlahušić požalio se na uporabu mobitela na biralištima koju bi trebalo zabraniti. Vlahušić predlaže da se zakonski zabrani korištenje mobitela na biračkim mjestima, ali pitanje je kako to provesti u djelo. Naslov je uveden bez upitne riječi i veliku ulogu u upitnosti mu daje intonacija. VRSTA: jestno-niječna; nulta pitanja
<i>Janez Janša uskoro ponovo pred sudom?</i> (Novi list, 28. ožujka 2015., broj 22.039, godina LXIX, str. 11) AUTOR: D. Romac	Slovenski istražitelji smatraju da je bivši slovenski premijer Janša dio svoje imovine financirao novcem nezakonito stečenim u aferi Patria, zbog koje je i osuđen na 2 godine zatvora. Tužitelji smatraju kako imaju dovoljno dokaza za podizanje optužnice u kojoj će Janšu i nekoliko njemu bliskih osoba teretiti zbog financiranja kupovine imovine novcem nepoznatog porijekla. VRSTA: jestno-niječna; nulta pitanja

<i>Prosvjednici podnijeli kaznenu prijavu protiv Milanovića?</i> (Novi list, 30. ožujka 2015., broj 22.041, godina LXIX, str. 3) AUTOR: D. Ciglenečki	Članak govori o tome kako su prosvjednici iz Savske podnijeli kaznenu prijavu protiv premijera Zorana Milanovića zbog poticanja na mržnju i nasilje prema hrvatskim braniteljima prosvjednicima i članovima njihovih obitelji. Naslov, pa i cijeli tekst, ne temelji se na pouzdanim podacima, nego na temelju onoga što je objavljeno na internetskom portalu branitelja, te se autor upitnikom na kraju na neki način ograđuje od istinitosti samog naslova. VRSTA: jestno-niječna; nulta pitanja
<i>Dr. Strenja Linić: Je li legitimno da Komoru vode umirovljeni liječnici?</i> (Novi list, 30. ožujka 2015., broj 22.041, godina LXIX, str. 13) AUTOR: B.Č.	Radi se o polemici u kojoj čelnica riječkog HUBOL-a postavlja pitanje Leonardu Bressanu iz KOHOM-a. VRSTA: jestno-niječna; čestična pitanja
<i>Konačni rasplet afere Fenixve počinje (ipak) krajem travnja?</i> (Novi list, 30. ožujka 2015., broj 22.041, godina	Govori se o prekidu suđenja zbog nove bolesti Josipa Bepa Španjola. Nastavak slijedi za mjesec dana. Radi se o višegodišnjoj aferi koju je i ranije opterećivao niz problema zbog kojih još nije dovršena, no sada je došla pred sam kraj. Čeka se

LXIX, str. 25)	izjava vještaka.
AUTOR: I. Mikuličić	VRSTA: jestno-niječna; nulta pitanja
<i>Nakon zračnih napada kopnena operacija?</i> (Novi list, 31. ožujka 2015., broj 22.042, godina LXIX, str. 11) AUTOR: Tihomir Ponoš	Kao i nekoliko prethodnih primjera, i ovaj naslov je formuliran bez upitne riječi. Tekst govori o pobunjeničkim uspjesima Houthija koji daju naznake da će ih biti teško slomiti bez kopnene operacije. Saudijska Arabija je spremna i opremljena za taj pothvat. Ipak, naslov upućuje na mogućnost takvoga razvoj situacije. VRSTA: jestno-niječna; nulta pitanja
<i>Preprodavali oružje na crnom tržištu i kupovali narkotike?</i> (Novi list, 1. travnja 2015., broj 22.043, godina LXIX, str. 30) AUTOR: Vanja Vesić	Policija je uhitila osmeročlanu skupinu s oko 10 kg eksploziva, ručnim bacačem raketa, bombama, puškama s ciljanikom i ostalim ilegalnim vojnim arsenalom. Četvorica su odvedena u pritvor, nakon što je druga četvorka „propjevala“ istražiteljima. VRSTA: jestno-niječna; nulta pitanja
<i>Pravo na dom od 154 kvadrata?</i> (Novi list, 2. travnja 2015., broj 22.044, godina LXIX, str. 2)	Autorica se, u kontekstu brojnih deložacija, pita, ima li Iva Majoli pravo na svoj prostrani dom od 154 kvadrata, uzme li se u obzir neka obitelj koja se stiče u garsonijeri od 30 kvadrata. U tekstu se ne ističe broj članova koji žive s Ivom Majoli, niti tko plaća stan. Autorica ističe kako se pravo na

AUTOR: Sanja Modrić	dom smije tumačiti samo kao pravo na skromni dom, koliko god to možda grubo zvučalo. VRSTA: jestno-niječna; nulta pitanja
<i>Privremeno smanjenje plaća Vlada pretvara u – trajno?</i> (Novi list, 2. travnja 2015., broj 22.044, godina LXIX, str. 5) AUTOR: G. Galić	Dokidanje se dvosmislenosti, zatim isticanje i začudnost (učinkovito) iskazuju crticom (Silić, 2006: 91). G. Galić piše kako su sindikati podnijeli tužbu Ustavnom sudu u vezi ustavnosti Zakona o uskrati prava na uvećanje plaća po osnovi ostvarenih godina radnog staža. Naslov opet sugerira da su informacije nepouzidane ili da nisu još sasvim dostupne. VRSTA: jestno-niječna; nulta pitanja
<i>Tko je Aleksandra Kolarić?</i> (Novi list, 2. travnja 2015., broj 22.044, godina LXIX, str. 8) AUTOR: Dražen Ciglenečki	Tekst članka je ironičan. Velik dio zapravo govori o Đuri Glogoškom i njegovu „dolasku“ u medije, njegovu govoru o Franji Tuđmanu, sastanku s premijerom Zoranom Milanovićem i sl. Tek pred sam kraj članka spominje se to kako je Sabina Glasnovac (predsjednica SDP-a u Zadru) napisala na Facebooku „Tko je Aleksandra Kolarić?“, jer je potonja mogla zatražiti povratak u stranku. Naslov je izvučen iz konteksta i formuliran je pomoću upitne riječi. VRSTA: posebna pitanja
<i>Ima li dogovora? Rok istekao, pregovori</i>	Riječ je o intertekstualnosti s tekstom pod naslovom <i>Izrael špijunirao pregovore s Iranom?</i>

<i>nastavljeni</i> (Novi list, 2. travnja 2015., broj 22.044, godina LXIX, str. 10) AUTOR: Tihomir Ponoš	(Novi list, 25. ožujka 2015., broj 22.036, godina LXIX, str. 10). Ovdje se naime govori o pregovorima između Irana i Grupe 5 + 1 o iranskom nuklearnom programu koji je produžen. No teško je zaključiti hoće li sporazum nakon godinu i pol dana napokon biti postignut. VRSTA: jestno-niječna; čestična pitanja
<i>Kako promovirati glazbeni program?</i> (Novi list, 2. travnja 2015., broj 22.044, godina LXIX, str. 32) AUTOR: I. Ko.	Govori se o Impulse Festivalu koji zajedničkim snagama drugu godinu za redom organizira Distune promotion i SKC Sveučilišta u Rijeci. Manifestacija nastoji obuhvatiti fenomen glazbe u urbanom kontekstu i pristupiti mu iz više umjetničkih, ali i svakodnevno primjenjivih perspektiva. VRSTA: posebna pitanja
<i>HSLŠ-ov gradski zastupnik protuzakonito zaposlen u Zagrebačkom holdingu?</i> (Novi list, 3. travnja 2015., broj 22.045, godina LXIX, str. 8) AUTOR: Ladislav Tomić	Autor piše o tome kako je glavni sindikalni povjerenik Ivica Blažević kazнено prijavio gradonačelnika Milana Bandića te još trojicu visokopozicioniranih članova gradske uprave i holdinga. Naime, Blažević smatra kako Ostojić nije trebao biti zaposlen, kako kažu zbog privremenog povećanja opsega poslova, jer na tim mjestima već imaju inflaciju zaposlenih koji ne znaju što bi radili. Naslov je formuliran bez upitne riječi kako bi se

	izbjegla zalihost. VRSTA: jestno-niječna; nulta pitanja
<i>Koliko vanjskih politika Srbije postoji?</i> (Novi list, 3. travnja 2015., broj 22.045, godina LXIX, str. 10) AUTOR: Tihomir Ponoš	Naslov bismo mogli protumačiti ironičnim nakon što pročitamo tekst. Govori o tome kako je Haški sud naložio da se optuženi ratni zločinac Vojislav Šešelj vrati u pritvor. Prije te odluke, predsjednik Vlade Srbije Aleksandar Vučić bio je u Zagrebu (i Splitu) kako bi uspostavio što bolje susjedске odnose. Ali, stvar se mijenja nakon obavijesti Haškog suda. Ovakva vanjskopolitička prevrtanja u samo 50 dana otvaraju mnogo ozbiljnija pitanja: koliko vanjskih politika Srbije postoji, kako u Hrvatskoj znati s kojom i kakvom Srbijom se razgovara i kako naslutiti s kakvom će se Srbijom razgovarati za tjedan ili mjesec dana? Pitanje i dalje ostaje otvoreno. VRSTA: posebna pitanja
<i>Tko je otplaćivao rate kredita Igora Petrića?</i> (Novi list, 3. travnja 2015., broj 22.045, godina LXIX, str. 27) AUTOR: Fiore Vežnarev	Tvrtka u vlasništvu Petrićevih na prevaru je, tvrdi optužba, postala vlasnikom zemljišta njegovog punca, čime je on tako oštećen za 150 tisuća eura. VRSTA: posebna pitanja

<i>Zakon ponude i potražnje ili konačno gubljenje kriterija?</i> (Novi list, 3. travnja 2015., broj 22.045, godina LXIX, str. 36) AUTOR: Sandra Sabovljević	Nives Celzijus održala je u Maloj dvorani Vatroslava Lisinskog svoj prvi solistički koncert. Njezin koncert neki su označili prekretnicom u povijesti ove koncertne dvorane, doveli u pitanje čak i njezino javno financiranje, označili ga kritičnom točkom konačnog gubljenja kriterija u glazbenoj promociji i kulturi općenito. Ravnatelj Koncertne dvorane, Dražen Sirošević, ne misli tako. Ponovio je da dvorana mora biti otvorena i da se mora njegovati kultura različitosti. VRSTA: alternativna pitanja
<i>„Motori i dizalice“ pred privatizacijom?</i> (Novi list, 8. travnja 2015., broj 22.048, godina LXIX, str. 6) AUTOR: Orjana Antešić	Tekst govori o tome kako je na Trgovačkom sudu u Rijeci sklopljena predstečajna nagodba za riječku tvornicu „Motori i dizalice“ (MiD). Pretpostavlja se Uljanikovo preuzimanje MiD-a, čime bi se ova tvornica vratila pod okrilje trećemajskog brodogradilišta. Naslov, kao i brojni drugi, pokazuje nedostupnost i nepouzdanost informacija. Uveden je bez upitne riječi (zalihost). VRSTA: jestno-niječna; nulta pitanja
<i>Koji je tvoj jezik?</i> (Novi list, 9. travnja 2015., broj 22.049, godina LXIX, str. 33) AUTOR: N. Valerjev Ogurlić	U Malom salonu bit će održana izložba autorice Marine Jurjević. Izložba je sastavljena od više radova usredotočenih na problem jezika, komunikacije i razumijevanja. Bavi se pitanjima koliko stvarno razumijemo jedni druge, možemo li komunicirati bez riječi i da li je jezik umjetnost. VRSTA: posebna pitanja

<i>Ništa od parade?</i> (Novi list, 10. travnja 2015., broj 22.050, godina LXIX, str. 5) AUTORI: D. Ciglenečki, I. Frlan Gašparović i D. Radaljic.	U članku se govori o obilježavanju 20. godišnjice vojne operacije „Oluja“ o kojoj su se dogovarali predsjednica Kolinda Grabar-Kitarović i premijer Zoran Milanović. No nakon sjednice ispalo je da se ipak nisu oko svega dogovorili. Naslov nas navodi da pročitamo tekst jer nam on ne ukazuje na to o čemu bi mogla biti riječ. VRSTA: jestno-niječna; nulta pitanja
<i>Što sve mora HNS...</i> (Novi list, 13. travnja 2015., broj 22.053, godina LXIX, str. 8) AUTOR: Tihana Tomičić	Kako je vidljivo, naslov je uveden upitnom riječju <i>što</i>, ali pri tome nema rečeničnog znaka upitnika na samom kraju, nego je umjesto njega trotočje. Upravo ono upućuje na to da još nešto slijedi, da naslov nije dovršen, a što – to ćemo saznati kroz daljnji tekst. U članku se govori o tome kako je HNS u krizi i pitanje je kako će iz nje izaći. Međutim, šefica stranke Vesna Pusić počinila je dvije velike greške. Sada, jedni žele da HNS na izbore ide sam, a vrh stranke želi ostati u savezu sa SDP-om. VRSTA: posebna pitanja
<i>Za što je Hrvatska uopće spremna?</i> (Novi list, 13. travnja 2015., broj 22.053, godina LXIX, str. 34)	Na poljudskom stadionu se igra kvalifikacijska utakmica za Europsko prvenstvo 2016. godine između Hrvatske i Bugarske. U 11. minuti navijaču su počeli vikati „Za dom spremni“. Hrvatska u prvom redu treba izgraditi zdravo društvo, a njega neće biti dokle god pola nacije ne bude vidjelo

AUTOR: Marko Cvijanović	ništa loše u navedenom pokliču. VRSTA: posebna pitanja
<i>Pa koji bi joj premijer došao?</i> (Novi list, 14. travnja 2015., broj 22.054, godina LXIX, str. 2) AUTOR: Sanja Modrić	Autorica navodi kako premijer Milanović nije htio doći na sastanak kod predsjednice Grabar-Kitarović te da je, po mišljenju novinarkе, potpuno razumljivo zašto. Valja napomenuti da rečenicu (pa makar i upitnu) nije poželjno započinjati veznikom. Pitanje je formulirano pomoću upitne riječi – koji. VRSTA: posebna pitanja
<i>Ne idu na deložacije „niskog medijskog intenziteta“?</i> (Novi list, 14. travnja 2015., broj 22.054, godina LXIX, str. 6) AUTOR: L. Tomičić	U tekstu se optužuje stranku Ivana Pernara i Ivana Vilibora Sinčića „Živi zid“, i to na temelju napisanog statusa na Facebooku virovitičkog člana Saše Staneca kako je to izrazito centralizirana stranka i ničije mišljenje se ne uvažava. Naslov (pitanje) je formuliran bez upitne riječi. Pripada kategoriji jestno-niječnih pitanja, s time da se ovakvom konstukcijom sugerira niječni odgovor. VRSTA: jestno-niječna; nulta pitanja
<i>Velikom Britanijom će opet vladati koalicija?</i> (Novi list, 14. travnja	Autorica piše o tome kako laburisti trenutno imaju potporu 36 posto birača, konzervativci 33 posto, dok je na trećemu mjestu euroskeptični UKIP s 13 posto. Bira se 650 zastupnika Donjeg doma, po jedan u svakoj izbornoj jedinici. Pitanjem se

2015., broj 22.054, godina LXIX, str. 10) AUTOR: Irena Frlan Gašparović	zapravo naslućuje odgovor. VRSTA: jestno-niječna; nulta pitanja
<i>Što rade dokone predsjednice</i> (Novi list, 15. travnja 2015., broj 22.055, godina LXIX, str. 2) AUTOR: Branko Mijić	Tekst ima intertekstualnu povezanost s člankom u prethodnom broju <i>Pa koji bi joj premijer došao?</i> (Novi list, 14. travnja 2015., broj 22.054, godina LXIX, str. 2). I ovdje se tako govori o nedolasku premijera Milanovića na sastanak s predsjednicom Grabar-Kitarović. U naslovu izostaje interpunkcijski znak, ali intonacija pridonosi upitnosti. Naslov je formuliran pomoću upitne riječi <i>što</i>. VRSTA: posebna pitanja
<i>Grabar-Kitarović više nije za vojnu paradu u Zagrebu?</i> (Novi list, 15. travnja 2015., broj 22.055, godina LXIX, str. 3) AUTORI: I. Frlan Gašparović i D. Ciglonečki	Govori se o proslavi 20. obljetnice operacije „Oluja“ u Zagrebu i Kninu. Mnogi smatraju nepotrebnim mimohod u Zagrebu, i ističu kako Hrvatska nije u „savršenoj“ situaciji, pa ne vide razlog da se troši novac. Naslov je formuliran bez upitne riječi. Pokazuje kontrast nekakvoj prethodnoj tvrdnji, ali također je i sadašnja tvrdnja nepouzdana. VRSTA: jestno-niječna; nulta pitanja

<i>Goli otok spomen-područje uz 80 posto novca iz EU fondova?</i> (Novi list, 15. travnja 2015., broj 22.055, godina LXIX, str. 6) AUTOR: Siniša Pavić	Goli otok se želi učiniti mjestom komemoracije i pijeteta prema žrtvama nekadašnjeg logora. Tri su se vlade promijenile, nijedna nije rekla ne, ali nijedna nije ni imala za tu svrhu novca. Radi se o 17 mil. Eura prijeko potrebnih kako bi se ograničio ulazak privatnih investitora. Hoće li se u budućnosti što promijeniti? VRSTA: jestno-niječna; nulta pitanja
<i>Riječanin prešao u suprotni trak i prouzročio tragediju?</i> (Novi list, 15. travnja 2015., broj 22.055, godina LXIX, str. 30-31) AUTOR: Mateo Sardelin	Nakon vještačenja na mjestu gdje su poginuli Mladen Rako (62) iz Rijeke, Dalia Rinaldis (80) iz Kaštelina i Iva Baladaš Pucko (34) iz Ohnića, te lakše ozlijeđeni petogodišnjak iz Rijeke, policija je izvijestila da je Rako fordom skrenuo, zanio se i udario u renault koji je pokušao izbjeći sudar. Državni odvjetnik kaže da je nesreća još uvijek „rebus“. VRSTA: jestno-niječna; nulta pitanja
<i>Lobiranje za mrežu? Izaslanstvo DT-a posjetilo Pantovčak</i> (Novi list, 16. travnja 2015., broj 22.056, godina LXIX, str. 4)	Iz teksta saznajemo kako je Claudia Nemat (članica uprave Deutsche Telekom) posjetila Hrvatsku, ali ju premijer nije htio primiti jer govori kako ona samo dolazi lobirati za svoju firmu, koja traži da Hrvatska odustane od nečega na što ima puno pravo. Za razliku od njega, predsjednica Republike Hrvatske Kolinda Grabar-Kitarović primila ju je, ali je razgovor bio teničke, protokolarnе prirode.

AUTOR: Dražen Ciglonečki	Naime, njezina tvrtka radi na objedinjavanju i izgradnji informatičke infrastrukture, što ugrožava monopol HT-a. VRSTA: jestno-niječna; nulta pitanja
<i>Vraća li se gradonačelnik u Remetinec?</i> (Novi list, 16. travnja 2015., broj 22.056, godina LXIX, str. 5) AUTOR: A. Raić-Knežević	Autor govori o tome kako se USKOK žalio na odluku suca istrage Zdenka Posavca koji je odbio zahtjev da se gradonačelnika Zagreba, osumnjičenog za milijunske malverzacije, ponovno pošalje u Remetinec. Odgovor na pitanje hoće li Milan Bandić natrag u Remetinec znat će se sutra. Pitanje je formuliranje pomoću čestice <i>li</i>. VRSTA: jestno-niječna; čestična pitanja
<i>Porezna uprava ulaže žalbu na predstečajnu nagodbu?</i> (Novi list, 16. travnja 2015., broj 22.056, godina LXIX, str. 7) AUTOR: O. Antešić	Autorica se osvrće na ponovne nemire radnika „Motora i dizalica“. No odgovor Porezne uprave je taj da ako Porezna uprava uloži žalbu, ista će biti objavljena na web stranici Financijske agencije. Ta žalba bi najvjerojatnije značila stečaj tvornice, a neizvjesnost radnika potrajat će još nekoliko dana. VRSTA: jestno-niječna; nulta pitanja
<i>Živi zid štiti „žrtve“ ili uznemiruje pacijente?</i> (Novi list, 16. travnja	Naslov je iza kojeg se krije priča o tome kako aktivisti Ivana Vilibora Sinčića tvrde da su Ivan Pranklin i Ivan Mihaljević prisilno zatvoreni u prihijatrijskoj bolnici jer su se „zamjerali

2015., broj 22.056, godina LXIX, str. 9) AUTOR: L. Tomičić	moćnicima“, a ravnatelj bolnice Vlado Jukić razmatra i podizanje sudske tužbe zbog optužbe da truju i ubijaju pacijente, a da je on za to čak dobio i novac. Postoji izbor (u odgovoru) između dvije opcije: štiti žrtve ili uznemiruje pacijente. VRSTA: alternativna pitanja
<i>Treba li Milanović biti – Hillary?</i> (Novi list, 16. travnja 2015., broj 22.056, godina LXIX, str 10) AUTOR: Tihana Tomičić	Članak govori o kandidaturi Hillary Clinton kao i o njezinoj kampanji. Kao glavne teze uzela je teme oporezivanja bogatih te reformu javne uprave i školstva. VRSTA: jestno-niječna; čestična pitanja
<i>Kanadski naftaši ispadaju iz igre u Hrvatskoj zbog havarije u Albaniji?</i> (Novi list, 17. travnja 2015., broj 22.057, godina LXIX, str. 4) AUTOR: B. Mrvoš Pavić	Autor piše o kanadskom kandidatu Bankers petroleum, koji se javio na natječaj za istraživanje i eksploataciju nafte i plina na hrvatskom kopnu. No, zbog nesreća koje su prouzrokovali u Albaniji, „izbačeni“ su iz „igre“. U Agenciji za ugljikovodike kažu kako to ne mogu komentirati s obzirom na to da u ovoj fazi natječaja ne smiju ni odati koje su se kompanije javile na natječaj. VRSTA: jestno-niječna; nulta pitanja

<i>Janša ostaje bez imovine od pola milijuna eura?</i> (Novi list, 17. travnja 2015., broj 22.057, godina LXIX, str. 12) AUTOR: D. Romac	Bivši slovenski premijer Janša je još uvijek pod istragom. VRSTA: jestno-niječna; nulta pitanja
<i>Prijevoznici poslovanje sele izvan Hrvatske?</i> (Novi list, 18. travnja 2015., broj 22.058, godina LXIX, str. 3) AUTOR: Branko Mijić	Članak koji govori o tome kako se udruga hrvatskih cestovnih prijevoznika ne slaže s Vladinom odlukom o povećanju trošarina na gorivo te upozoravaju da su prijevoznici prisiljeni preseliti poslovanje u susjedne zemlje jer im je to ekonomičnije od poslovanja u Hrvatskoj. Pitanje je krnje jer se zbog izbjegavanja zalihosti izostavlja upitna čestica – sele <i>li...</i> VRSTA: jestno-niječna; nulta pitanja
<i>Papa Franjo u rujnu na Kubi?</i> (Novi list, 18. travnja 2015., broj 22.058, godina LXIX, str. 11) AUTOR: Tihana Tomičić	Autorica piše o tome kako je Sveti Otac uzeo u razmatranje ideju da posjeti Kubu prilikom svog predstojećeg puta u SAD. Međutim, razgovori s kubanskim vlastima još se vode i nije donesena konačna odluka. Dakle, naslov ne pokazuje sasvim točnu informaciju već samo jednu od mogućnosti. VRSTA: jestno-niječna; nulta pitanja

<i>Kakve se optužnice otvaraju u Sarajevu?</i> (Novi list, 19. travnja 2015., broj 22.059, godina LXIX, str. 3) AUTOR: B. Mrvoš Pavić	Naslov upućuje na tekst koji govori o tome kako je general Pavao Miljevac upozorio da se otvaraju optužnice u Sarajevu, ali nije precizirao o čemu je riječ. Tvrdio je da hrvatski visoki časnici dobivaju pozive sa suda u Sarajevu da svjedoče o ratnim zločinima počinjenima u BiH, a da su navodno u pripremi i optužnice za nekadašnje visokopozicionirane pripadnike HV-a. Pitanje je formulirano pomoću upitne riječi – kakve. VRSTA: posebna pitanja
<i>Kada, gdje i tko – Banski dvori i Pantovčak daleko od dogovora</i> (Novi list, 20. travnja 2015., broj 22.060, godina LXIX, str. 7) AUTORI: I. Frlan Gašparović i D. Ciglonečki	Ovaj se tekst nadovezuje na nekoliko prethodnih, a riječ je opet o proslavi obljetnice „Oluja“. Naime, Zoran Milanović je poslao pismo Kolindi Grabar-Kitarović i izvijestio je da pristaje na razgovor o sastavu državnog odbora za proslavu. No, dok premijer tvrdi da je „kada i gdje“ dogovoreno, predsjednica kaže da mimohod u Zagrebu još nije siguran. U naslovu izostaje interpunkcijski znak, međutim formuliran je pomoću upitnih riječi „kada, gdje i tko“. VRSTA: posebna pitanja
<i>Je li kažnjivo bičevati radnike?</i>	Ovdje je riječ o ispitivanju radnika na detektoru laži – postavlja se pitanje je li to dopušteno.

(Novi list, 21. travnja 2015., broj 22.061, godina LXIX, str. 2) AUTOR: Sanja Modrić	Odnosno, ZOR ne zabranjuje ni da se radnici bičuju, pa bi se dalo zaključiti da je i to dopušteno. Ni da ih se preko noći veže uz radijator. Ni da im se čupa kosa sa zalizaka. Ni da ih se po leđima prži opušcima. Ili je pak dopušteno? (ironija) VRSTA: jestno-niječna; čestična pitanja
<i>Cijepljenje i demokracija?</i> <i>Ma kakvi</i> (Novi list, 23. travnja 2015., broj 22.062, godina LXIX, str. 2) AUTOR: Sanja Modrić	U jeku epidemije ospica u hrvatskim vrtićima, koja je krenula u prosincu, a do sada pogodila više od 150 necijepljene djece – istraživanje je pokazalo da je cjepivo MPR protiv ospica, zaušnjaka i rubeole opasno zato što kod djece, navodno, može uzrokovati autizam. U Hrvatskoj je cijepljenje zakonski obavezno, ali se zakon može zaobići bez posljedica. Zahtijeva se sloboda da roditelji sami procijene što je za njihovo dijete najbolje. Autorica smatra da ne može biti demokracije gdje se odlučuje o zdravlju nacije. Pitanje nije formulirano pomoću upitne riječi. Zahtijeva zapravo odgovor od nacije slažu li se s time ili ne, ali i stav novinarke treba li uopće ove dvije činjenice dovoditi u suodnos. VRSTA: jestno-niječna; nulta pitanja
<i>Zmajlović protiv ukidanja naknade na ambalažu?</i> (Novi list, 23. travnja	U radnoj skupini koja je izradila novi pravilnik sjedi 13 članova, od kojih desetoro iz ministarstva Mihaela Zmajlovića odnosno iz Fonda za zaštitu okoliša, kojem je ministarstvo nadležno. U

2015., broj 22.062, godina LXIX, str. 9) AUTOR: Bojana Mrvoš Pavić	prijevodu, ministar je protiv prijedloga kojeg su napravili „njegovi“ ljudi iz samog ministarstva i Fonda za zaštitu okoliša. On smatra kako je to izvor prihoda pojedinih građana, a s druge strane želi da što veći dio te ambalaže završi u reciklaži. VRSTA: jestno-niječna; nulta pitanja
<i>Ima li nade za „Obnovu nade“?</i> (Novi list, 23. travnja 2015., broj 22.063, godina LXIX, str. 10-11) AUTOR: Tihomir Ponoš	Tekst govori o operaciji „Obnova nade“ koja je trebala kombinirati vojne, diplomatske i političke napore, a ciljevi su bili politički proces kojim bi se okončao sukob, ali i pružanje humanitarne pomoći jemenskom stanovništvu. Završila je operacija „Odlučujuća oluja“ u kojoj su uništeni teško oružje i balističke rakete Hutija, ali je rečeno i da će, bude li potrebno, akcije protiv Hutija biti nastavljene. Tako započinje operacija „Obnova nade“. VRSTA: jestno-niječna; čestična pitanja
<i>Premijer dolazi na okrugli stol Đure Glogoškog?</i> (Novi list, 24. travnja 2015., broj 22.064, godina LXIX, str. 8) AUTOR: D. Ciglencečki	Članak je koji govori kako je Đuro Glogoški osobno donio u Banske dvore poziv za premijera, te je to dosad najpristojnije što je stiglo iz šatora i stoga će premijer možda doći na taj skup kako bi branitelje pitao što to točno žele i rekao im, naravno, da je i on 100 posto za Hrvatsku. Još jedan naslov koji pokazuje nepouzdanost i koji je formuliran bez upitne riječi, intonacija doprinosti upitnosti. VRSTA: jestno-niječna; nulta pitanja

5.2. NASLOVI I NASLOVNA STRANICA

U samo dva broja „Novog lista“ pojavljuju se naslovi kao upitne rečenice i na naslovnoj stranici novina. Prvi takav primjer je u broju 22.050, od 10. travnja 2015. *Pantovčak protiv Vojne parade?* (jestno-niječno, nulto pitanje) i odnosi se na neistoimeni tekst unutar novina *Ništa od parade?*. Sljedeći primjer takvog naslova je u broju 22.053, od 13. travnja *Novi početak ili strašan kraj* (alternativno pitanje) koji upućuje na tekst *Sudbina IMZ-a u rukama Vlade i HALMED-a*.

Dakle, naslovi na naslovnica primarno imaju ulogu privlačenja pozornosti na, prema uredničkoj procjeni, najzanimljivije teme konkretnoga broja.

5.3. ANALIZA I RASPRAVA

Od ukupno šezdeset i jednog naslova (ne računajući one s naslovnih stranica) najviše je onih koji pripadaju jestno-niječnoj kategoriji pitanja. Na naslovnim stranicama pronađena su samo dva primjera pitanja u funkciji naslova.

Kako se jestno-niječna pitanja dijele u dvije podgrupe, tako imamo ukupno sedam čestičnih pitanja i trideset i tri nulta (intonacijska) pitanja. Dakle, kategoriji jestno-niječnih pitanja sveukupno pripada četrdeset pitanja.

Važno je istaknuti i da je velik broj naslova formuliran bez upitne riječi (intonacijska pitanja), te takvi naslovi privlače pozornost, ali i eliminiraju zalihost:

1. *Izrael špijunirao pregovore s Iranom?* (NL, 25.3.15., str. 10)
2. *„Tibovcima“ plaća stiže do kraja tjedna?* (NL, 26.3.15., str. 6)

3. *Plin iz LNG-a kupovat će Ukrajina i Mađarska? (NL, 28.3.15., str. 2)*
4. *DIP će zabraniti unošenje mobitela na birališta? (NL, 28.3.15., str. 6)*
5. *Prosvjednici podnijeli kaznenu prijavu protiv Milanovića (NL, 30.3.15., str. 3)*
6. *Nakon zračnog napada kopnena operacija? (NL, 31.3.15., str. 11)*
7. *Pravo na dom od 154 kvadrata? (NL, 2.4.15., str. 2)*
8. *Privremeno smanjenje plaća Vlada pretvara u – trajno? (NL, 2.4.15., str. 5)*
9. *HSLŠ-ov gradski zastupnik protuzakonito zaposlen u Zagrebačkom holdingu? (NL, 3.4.15., str. 8)*
10. *„Motori i dizalice“ pred privatizacijom? (NL, 8.4.15., str. 6)*
11. *Ništa od parade? (NL, 10.4.15., str. 5)*
12. *Ne idu na deložacije „niskog medijskog intenziteta“? (NL, 14.4.15., str. 6)*
13. *Velikom Britanijom će opet vladati koalicija? (NL, 14.4.15., str. 10)*
14. *Grabar – Kitarović više nije za vojnu paradu u Zagrebu? (NL, 15.4.15., str. 3)*
15. *Goli otok spomen-područje uz 80 posto novca iz EU fondova? (NL, 15.4.15., str. 6)*
16. *Lobiranje za mrežu? Izaslanstvo DT-a posjetilo Pantovčak (NL, 16.4.15., str. 4)*
17. *Porezna uprava ulaže žalbu na predstečajnu nagodbu? (NL, 16.4.15., str. 7)*
18. *Kanadski naftaši ispadaju iz igre u Hrvatskoj zbog havarije u Albaniji? (NL, 17.4.15., str. 4)*
19. *Prijevoznici poslovanje sele izvan Hrvatske? (NL, 18.4.15., str. 3)*
20. *Papa Franjo u rujnu na Kubi? (NL, 18.4.15., str. 11)*
21. *Cijepljenje i demokracija? Ma kakvi (NL, 23.4.15., str. 2)*
22. *Zmajlović protiv ukidanja naknade za ambalažu (NL, 23.4.15., str. 9)*
23. *Premijer dolazi na okrugli stol Đure Glogoškog? (NL, 24.4.15., str. 8)*
24. *Za lijevi centar dvije tisuće glasova više? (NL, 24.4.15., str. 9)*

25. *Rock nije kultura? (NL, 24.3.15., str. 42-43)*
26. *Hajduk ne namjerava prodati Balića (NL, 24.3.15., str. 45)*
27. *Isisavao milijune GP Kvarnera (NL, 25.3.15., str. 30)*
28. *Kod hotela u Novom Vinodolskom pronađene kosti nestalog turista? (NL, 26.3.15., str. 22)*
29. *Janez Janša uskoro ponovo pred sudom? (NL, 28.3.15., str. 11)*
30. *Konačni rasplet afere Fenixve počinje (ipak) krajem travnja? (NL, 30.3.15., str. 25)*
31. *Preprodavali oružje na crnom tržištu i kupovali narkotike? (NL, 1.4.15., str. 30)*
32. *Riječanin prešao u suprotni trak i prouzročio tragediju? (NL, 15.4.15., str. 30-31)*
33. *Janša ostaje bez imovine od pola milijuna eura? (NL, 17.4.15., str. 12)*

U ovim primjerima je riječ o izjavnim rečenicama koje se zahvaljujući intonaciji interpretiraju na upitan način. Primjeri ovakvih naslova zbog detaljnih informacija potiču na čitanje teksta. Također, ovakvi primjeri često izražavaju sumnju u točnost informacija. Od ukupno trideset i tri nulta pitanja, trideset i dva pripadaju deskriptivnim naslovima koje sam prethodno navela, a samo jedan primjer naslovima asocijativnog sadržaja. Uzimajući u obzir Silićevu podjelu, ovi naslovi bi pripadali nominativnim naslovima jer većina imenuje sadržaj, ali i informativnim jer i prenose sadržaj.

Nakon nultih, slijede čestična pitanja, jer i jedna i druga pripadaju kategoriji jestno-niječnih pitanja:

1. *Država ne zna zapošljavaju li poslodavci osobe s invaliditetom (NL, 24.3.15., str. 8)*
2. *Ima li dogovora? Rok istekao, pregovori nastavljeni (NL, 2.4.15., str. 10)*
3. *Vraća li se gradonačelnik u Remetinec (NL, 16.4.15., str. 5)*
4. *Treba li Milanović biti – Hillary? (NL, 16.4.15., str. 10)*

5. *Je li kažnjivo bičevati radnike? (NL, 21.4.15., str. 2)*
6. *Ima li nade za „Obnovu nade“ (NL, 23.4.15., str. 10-11)*
7. *Dr. Strenja Linić: Je li legitimno da Komoru vode umirovljeni liječnici? (NL, 30.3.15., str. 13)*

Svi su primjeri formulirani upitnom česticom *li*. Od ukupno sedam primjera, šest pripada deskriptivnom tipu naslova, a jedan primjer naslovima asocijativnog sadržaja. Uzimajući Silićevu podjelu u obzir, kao i prethodno navedeni, nulti naslovi, i ovi mogu pripadati i nominativnom i informativnom tipu naslova.

Sljedeća su najzastupljenija kategorija posebna pitanja. Od ukupnog zbroja pronađeno ih je devetnaest. Ona se još nazivaju i zamjениčnim pitanjima zbog toga što su uvedena posebnim upitnim riječima, najčešće zamjениčnoga podrijetla:

1. *Pošto Red kneza Branimira s ogrlicom? (NL, 24.3.15., str. 2)*
2. *Iz koje je opere „Ubij, zakolji...“? (NL, 24.3.15., str. 8)*
3. *Zlatar Violić: Zašto ostavka?(NL, 26.3.15., str. 2)*
4. *Kako Milanović bira najslabije karike? (NL, 26.3.15., str. 8)*
5. *Tko je Aleksandra Kolarić? (NL, 2.4.15., str. 8)*
6. *Koliko vanjskih politika Srbije postoji?(NL, 3.4.15., str. 10)*
7. *Što sve mora HNS... (NL, 13.4.15., str. 8)*
8. *Pa koji bi joj premijer došao?(NL, 14.4.15., str. 2)*
9. *Što rade dokone predsjednice (NL, 15.4.15., str. 2)*
10. *Kakve se optužnice otvaraju u Sarajevu?(NL, 19.4.15., str. 3)*
11. *Kako sačuvati osobni mir i prenijeti ga na druge (NL, 23.3.15., str. 17)*
12. *Zašto im je lagala?(NL, 23.3.15., str. 24)*
13. *Gdje napuniti? (nadnaslov)(NL, 23.3.15., str. 4)*
14. *Zašto je skinuo pečat sa stana ubijene Sanje Hap?(NL, 26.3.15., str. 22)*
15. *Kako promovirati glazbeni program?(NL, 2.4.15., str. 32)*
16. *Tko je otplaćivao rate kredita Igora Petrića?(NL, 3.4.15., str. 27)*

17. *Koji je tvoj jezik? (NL, 9.4.15., str. 33)*

18. *Za što je Hrvatska uopće spremna? (NL, 13.4.15., str. 34)*

19. *Kada, gdje i tko – Banski dvori i Pantovčak daleko od dogovora (NL, 20.4.15., str. 7)*

Od ukupno devetnaest posebnih pitanja, četrnaest pripada skupini deskriptivnih naslova, a pet naslovima tzv. praznog sadržaja.

U kategoriji alternativnih pitanja zabilježena su samo dva. Ovakva vrsta pitanja nudi moguće odgovore i upućuje slušatelja da izabere jedan od njih:

1. *Zakon ponude i potražnje ili konačno gubljenje kriterija? (NL, 3.4.15., str. 36)*

2. *Živi zid štiti „žrtve“ ili uznemiruje pacijente (NL, 16.4.15., str. 9)*

Dopunska i eho pitanja u pregledanom korpusu nisu zabilježena.

„Novi list“ su dnevne novine koje imaju širok spektar tema, ali i rubrika: *novosti – svijet – Rijeka – regija – crna kronika – sport – kultura – mozaik – osmrtnice – informator – tv izlog*. U periodu od 23. ožujka do 24. travnja 2015. godine, najviše naslova kao upitnih rečenica zabilježeno je u rubrici *novosti*. Ukupno trideset i pet naslova. Nakon nje, najzastupljenija rubrika je *svijet*, s ukupno deset naslova, pa *crna kronika* s osam naslova.

Rubrike *novosti* i *svijet* nalaze se uvijek na prvim stranicama novina, i kao što i sami nazivi govore, donose aktualna događanja, politiku, razna nagađanja i „tračeve“ – svodeći pod isti navodnik – vijesti iz zemlje i svijeta. Zbog toga su to i „najdinamičnije“ rubrike te u njima ima najviše mjesta za pitanja u naslovima. Za očekivati je da se takvi naslovi u velikom broju mogu pronaći i u rubrici *sport*, ali u istraženom korpusu to nije slučaj. S druge strane iznenađuje rubrika *crna kronika* koja se našla na trećem mjestu, jer takve vijesti ne bi trebale ostavljati mjesta za dilemu ili upitnost.

6. ZAKLJUČAK

Nakon istraživanja navedenoga korpusa na temu pitanja u naslovima u novinarsko-publicističkom stilu proizlazi nekoliko zaključaka:

1) poglavlja o pravopisnom znaku upitnika gotovo su jednaka u svim pravopisima – navodi se kada se upitnik upotrebljava, a kada ne

2) u gramatikama se pitanja spominju kroz upitne rečenice

3) u novinarsko-publicističkom stilu zastupljene su samo tri kategorije pitanja: jestno-niječna, posebna i alternativna, s time da su alternativna pitanja potvrđena u samo dva primjera

4) velik je broj pitanja koja su uvedena bez upitne riječi (intonacijska pitanja), te time reduciraju zalihost i privlače pozornost

5) naslovi su često dugački te imaju strukturu složenih rečenica, kako nezavisnosloženih, tako i zavisnosloženih

6) pitanja u naslovima privlače na čitanje novina/članka jer potiču čitatelja na želju da dobije odgovore

7) prema semantičkoj podjeli naslova najviše naslova pripada deskriptivnom tipu

Svoje zaključke temeljim isključivo na vlastitom istraživanju, koje je prethodno prikazano, i ne mogu biti reprezentativna obilježja cjelokupnog novinarsko-publicističkog stila.

7. SAŽETAK

Ovim radom se iznose teorija i analiza pitanja (kao i upitnih rečenica) u novinskim naslovima. Iz teorijskog dijela zaključujem da su pitanja u hrvatskome jeziku nedovoljno istraženo područje. Milan Mihaljević (2011) iznosi razliku između pitanja i upitnih rečenica. Prema njemu, pitanje je govorni čin kojim se nešto pita, a upitna rečenica sintaktička konstrukcija s upitnim obilježjem koje mora biti jako i glasovno ostvareno pomoću upitne intonacije.

Istraživački dio je proveden prema Mihaljevićevoj podjeli pitanja na: jestno-niječna, dopunska, posebna, alternativna i ječna pitanja. U istraženom korpusu najviše je jestno-niječnih pitanja, dok dopunska i eho pitanja nisu zabilježena.

Ključne riječi:

pitanje; upitnik; upitna rečenica; novinski naslov; novinarsko-publicistički stil

Key words:

question; questionnaire; interrogative sentences; newspaper headline; journalistic-publicist style

8. LITERATURA

1. Anić, V., Silić, J., *Pravopis hrvatskoga jezika*, Školska knjiga, Zagreb, 2001.
2. Babić, S., Moguš, M., *Hrvatski pravopis*, 2. izdanje, Školska knjiga, Zagreb, 2011
3. Badurina-Marković-Mićanović, *Hrvatski pravopis*, 2. izdanje, Matica hrvatska, Zagreb, 2008.
4. Barić i suradnici, *Hrvatska gramatika*, 4. izdanje, Školska knjiga, Zagreb, 2005.
5. Hrvatski pravopis Instituta za hrvatski jezik i jezikoslovlje, 2013., e-izdanje, <http://pravopis.hr/pravilo/upitnik/56/>, 15. 08. 2016.)
6. Hrvatski jezični portal (15. 08. 2016.)
7. Hudeček, L. i Vukojević, L. : *Da li, je li i li – normativni status i raspodjela*, 2007., znanstveni članak, 11. 09. 2016.
8. Jozić, I. i Mahmutović, A.: *Novinski naslovi – informacija, manipulacija ili senzacija?* (<http://www.izj.unsa.ba/files/2013-24-1-2/9-IvanaJozicAlisaMahmutovic121-136.pdf>) (11. 09. 2016)
9. Katičić, R., *Sintaksa hrvatskoga književnog jezika*, Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti, Nakladni zavod Globus, Zagreb, 2002.
10. Mihaljević, M., *Pitanja u hrvatskome jeziku*, Zbornik radova 39. seminara Zagrebačke slavističke škole, Zagreb, 2011.
11. Petriševac, D., *Obilježja novinskih naslova – članak u PDF-u* (https://www.google.hr/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=3&cad=rja&uact=8&ved=0CCYQFjAC&url=http%3A%2F%2Fhrcak.srce.hr%2Ffile%2F104325&ei=oIBBVJy0NMrjywOR_YLADQ&usg=AFQjCNEt4gC7ndbSFdsQOfzf3jKMLaweqg&sig2=rk_3E8-YF1zakHak6eYOLg) (14.3.2015.)
12. Pranjković, I., Uпитно, pojačajno, namjetno i uvjetno li, Pismo, Časopis

- za jezik i književnost, godište 10, broj 1, Sarajevo, 2012
13. Silić, J., *Funkcionalni stilovi hrvatskoga jezika*, Zagreb, 2006.
  14. Silić, J.; Pranjković, I., *Gramatika hrvatskoga jezika za gimnazije i visoka učilišta*, Školska knjiga, Zagreb, 2005

IZVORI:

1. Novi list, 23. ožujka 2015., broj 22.034, godina LXIX
2. Novi list, 24. ožujka 2015., broj 22.035, godina LXIX
3. Novi list, 25. ožujka 2015., broj 22.036, godina LXIX
4. Novi list, 26. ožujka 2015., broj 22.037, godina LXIX
5. Novi list, 28. ožujka 2015., broj 22.039, godina LXIX
6. Novi list, 30. ožujka 2015., broj 22.041, godina LXIX
7. Novi list, 31. ožujka 2015., broj 22.042, godina LXIX
8. Novi list, 2. travnja 2015., broj 22.044, godina LXIX
9. Novi list, 3. travnja 2015., broj 22.045, godina LXIX
10. Novi list, 8. travnja 2015., broj 22.048, godina LXIX
11. Novi list, 9. travnja 2015., broj 22.049, godina LXIX
12. Novi list, 10. travnja 2015., broj 22.050, godina LXIX
13. Novi list, 13. travnja 2015., broj 22.053, godina LXIX
14. Novi list, 14. travnja 2015., broj 22.054, godina LXIX
15. Novi list, 15. travnja 2015., broj 22.055, godina LXIX
16. Novi list, 16. travnja 2015., broj 22.056, godina LXIX
17. Novi list, 17. travnja 2015., broj 22.057, godina LXIX
18. Novi list, 18. travnja 2015., broj 22.058, godina LXIX
19. Novi list, 19. travnja 2015., broj 22.059, godina LXIX
20. Novi list, 20. travnja 2015., broj 22.060, godina LXIX
21. Novi list, 21. travnja 2015., broj 22.061, godina LXIX
22. Novi list, 23. travnja 2015., broj 22.063, godina LXIX
23. Novi list, 24. travnja 2015., broj 22.064, godina LXIX